

GLASILO

Ustanovljeno - Established in 1996

GLASILO kanadskih Slovencev

Izdaja - Vseslovenski kulturni odbor

Published by - All Slovenian Cultural Committee

770 Browns Line, Toronto, ON M8W 3V2

www.theslovenian.com

President Marjan Kolarič

Tel: 905-273-4678

E-mail: marjan_kolaric@hotmail.com

Glavni urednik - Editor - Leander Škof

Tehnični sourednik - Frank Brence

Sourednik za angleščino - Richard Vuklinič

Sodelavke:

Anica Resnik, Tjaša Škof in Milena Soršak

Letna naročnina - yearly subscription

Kanada \$25,00, ZDA \$30,00 US

Europe \$40,00 US

Address you comments to: Frank Brence,

94 Glenthorne Drive, Toronto, ON M1C 3X5

Tel: 416-281-6794, Fax: 416-281-4287

E-mail: fbrence@aol.com

Iz vsebine

3. Uvodne besede
5. Veleposlaništvo Republike Slovenije
6. Vpetost svetovnega slovenskega kongresa
7. Avtocesta je prišla do morja
Negativni naravni prirast v Sloveniji
8. **Medijske pomanjklivosti v Sloveniji**
Novega perja lahod
Sodelovanjem medijskih hiš
9. Mednarodni tisk o slovenskih volitvah
10. **Slovenija in EU**
Slovenija sprejema izziv - Velika priložnost
za Slovenijo
11. Katastrofno poslovanje Radenske
Peterle prejel evropsko nagrado
12. 1.148.687 podpisov za omemba Boga in
krščanstva v evropski ustavni pogodbi
Elektronsko pismo iz Varšave
13. **MAG-ove povolitne analize**

Pribežniki iz Soda
Privatizacija Foruma 21
Polnočni piknik
Nespodobno povabilo

Ljubljana v krizi

Predčasne volitve edini izhod iz finančne krize
Mestne Občine Ljubljane

Ljubljanska županija za 11-odstotni rebalans
občinskega proračuna

Simšičeva naj odstopi

Ali bo Ljubljanska džamija sploh zgrajena?

Ljubljanska univerza slavnostno obeležila

85. obletnico

Kratka zgodovina slovenskih vlad

Nova vlada bo imela ministrov več

Imena ministrov so končno znana

Po izvolitvi osme vlade nova vlada pripravljena
na izzive

Primopredaje poslov na ministrstvih

Drnovšek ministrom zaželel uspešno delo

- 31 Slike novih ministrov in Državnih sekretarjev

Slike iz ustoličenja nadškofa Urana

Novi ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran

Zgodovina ljubljanske škofije in ljubljanskih
škofov

Slovenija ima novega metropolita

Uran se je zahvalil papežu

Duhovna Misel - Luč nam je zasijala

Naše Življenje

Tone Muhič - Deverdesetletnik

Obletnica smrti škofa Rožmana

Društveno življenje - Slovenski Dom Banket

Povodni Mož - 1824 in 2004

Holiday Gardens

Izseljenčeva božična pesem - Ljubka Šorli

Božična pesem - Ljubka Šorli

Slovenski strop - Oton Župančič

Novice iz Argentine

Deseta obletnica Radia Ognjišče

Planica Fun-Ed Camp 2004

Slovenia Parishes Credit Union's 48th

Annual Meeting

Remembering a Place: A Healthy Exercise in
Nostalgia

Canadian Slovenian Historical Society

Zahvala Društva Sava za odličen obisk

Sport

October 1, 2004 - First Day of Bow Season

Hunters from Planica

Art Show - Ted Kramolc

Brez dvoma je bilo leto 2004 eno najbolj pomembnih v zgodovini naše mlade države. Slovenija je letos uspešno pristopila k zvezi NATO in Evropski Uniji. Izvedla je tudi v oktobru demokratične parlamentarne volitve, ko je po desetletju levičarske vlade prišla na oblast desno-sredinska koalicija premiera Janeza Janše. Izgleda, da se bodo tudi razmere med Vatikanom in Slovenijo drastično izboljšale z ustoličenjem novega ljubljanskega nadškofa in metropolita Alojzija Urana. Slovenci v tujini tudi upamo, da se bodo naše želje pri slovenski vladi bolj upoštevale s premestitvijo vodstva »Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu« pod Državnim sekretarjem Francem Pukšičem v kabinetu predsednika vlade. Ker pa je Glasilo še vedno brez svojih rednih dopisnikov v matični Sloveniji, smo zato odvisni od poklicnih novinarjev lokalnih medijev, ki jih uporabljamo za objavo važnejših dogodkov doma in v tujini. Seveda poročila slovenskih društev in ustanov v Kanadi so in bodo ostali najbolj cenjeni dopisi za objavo v vašem Glasilu. Zavedajte se, da je to **vaša** publikacija in sodelujte v njej – v slovenščini ali angleščini. Nasvidenje naslednje leto!

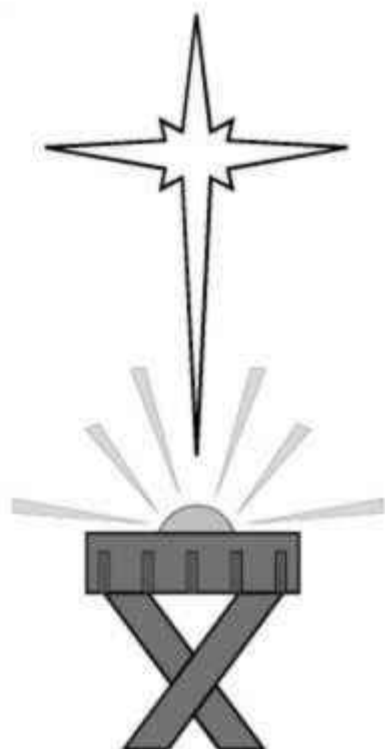
Spoštovani bralci,

Božični prazniki in Silvestrovo so zopet pred nami. V naših srcih je občutek zadovoljstva in veselja, čeprav čas poteka z neverjetno hitrostjo in smo vsi zelo zaposleni. Sedaj je čas, da se za trenutek ustavimo in pogledamo nazaj na dogajanja v letu 2004. Potrebno je, da pomislimo na vso pomoč, katero smo dobili in da se iskreno zahvalimo vsem tistim, ki so nam bili v podporo.

Dragi bralci, vaše zaupanje v Glasilo je zelo spoštovano. Mi ne merimo naš uspeh na osnovi dobička, ampak ali smo bili uspešni izpolnjevati želje bralcev. Dovolite mi, da izkoristim to priliko, da se zahvalim vsem bralcem za razumevanje in moralno podporo. Vaša naročnina je za nas zelo pomembna in upam, da se bo nadaljevala v prihodnosti.

V imenu Vse-Slovenskega Kulturnega Odbora in v imenu uredništva Glasila želim Vam in Vašim družinam Vesele Božične Praznike, v upanju, da Vam bo Novo Leto 2005 prineslo obilno zdravja in zadovoljstva.

Marjan Kolarič,
Predsednik VSKO

**VELEPOSLANIŠTVO
REPUBLIKE SLOVENIJE**

Drage Slovenke in Slovenci, spoštovani bralci Glasila Kanadskih Slovencev,

Počasi se izteka leto 2004, v katerem se je zgodilo veliko pomembnih dogodkov in smo veliko dosegli. Slovenija je postala enakopravna članica Evropske unije ter zveze NATO, s čimer je močno utrdila svoj položaj v današnjem svetu. Izvedeli smo prve volitve v Evropski parlament v Bruslju, kjer sedaj predstavniki Slovenije skupaj s predstavniki drugih držav članic odločajo o skupnih zadevah. Prvič je komisar Evropske komisije Slovenec dr. Janez Potočnik. Odpirajo se nam nove možnosti razvoja ter usmeritev v prihodnosti. Tudi odnosi s Kanado so z našim članstvom v EU in NATO pridobili novo dimenzijo in lahko bomo sodelovali še tesneje kot do sedaj.

Slovenska skupnost v Kanadi je v letu 2004 obeležila kar nekaj pomembnih obletnic in dogodkov. Vsem se želimo zahvaliti za prizadevno delo ter čestitati za uspehe. Veleposlaništvo Republike Slovenije v Kanadi si bo še naprej prizadevalo sodelovati in pomagati povsod, kjer bo potrebno. Verjamemo, da lahko najboljše rezultate dosegamo skupaj, ko združimo moči za prihodnost Slovenije, slovenske besede in misli, saj vsak posameznik veliko pomeni in lahko prispeva pomemben delež k skupnim uspehom.

Vsem želimo VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER USPEŠNO IN SREČNO NOVO LETO 2005.

Veleposlaništvo Republike Slovenije v Kanadi

**Vesele Božične praznike
in srečno Novo Leto 2005**

**Želi vsem Slovenkam in
Slovincem v Ontariju
in drugod**

Generalni častni konzul RS

Jože Slobodnik

Kanadski slovenski kongres

**Želi vsem rojakom v Kanadi, po svetu in
v Sloveniji**

**Vesel Božič ter srečno in obilo uspehov
v letu 2005, v katerega vstopamo.**

Odbor KSK

Vpetost svetovnega slovenskega kongresa

Dr. France Habjan

Svetovni slovenski kongres ima od njegove ustanovitve 27. junija 1991 v organizacijskem prizadevanju med glavnimi nameni tudi program, da SSK skuša okrepiti sodelovanje med Slovenci doma, v zamejstvu in po svetu: na znanstvenem, kulturnem in gospodarskem področju in da obravnava vprašanja, ki so za obstoj in razvoj Slovencev pomembna in potrebna. To poslanstvo SSK vrši od vsega začetka, v zadnjih 8 letih pa je SSK podvojil svojo dejavnost prav na področju kulture in gospodarstva.

Kongres je do sedaj priredil že sedem srečanj s področij različnih strok: znanosti, umetnosti in gospodarstva; tri konference zdravnikov, tri konference znanstvenikov in eno srečanje gospodarstvenikov. Letos je bila 9. in 10. septembra konferenca arhitektov in gradbenikov na Brdu pri Kranju, katero sta pozdravila predsednik Janez Drnovšek in predsednik Slovenske Akademije Znanosti in Umetnosti, akademik prof. Dr. Boštjan Žekš. Ta srečanja so namenjena izmenjavi znanja, idej in poznanstev med slovenskimi strokovnjaki iz Slovenije, iz zamejstva in iz sveta. Na ta srečanja prihajajo številni slovenski rojaki iz ZDA, Argentine, Kanade in seveda iz evropskih držav, ki so v svojih strokah že dosegli velike uspehe, skratka njihovi dosežki so velik potencial strokovnega izkusa.

Na teh srečanjih si strokovnjaki iz sveta in Slovenije izmenjavajo izkustva, poglede in to v dvodnevni razgovorih, največkrat pa svojo stroko izpostavijo z referati, znanstvenimi esejmi, ki potem najdejo pot ali v zbornike, strokovne revije in končno tudi v učbenike. Prav za to moramo trditi, da so te konference dejanski znanstveni posrednik med svetom in Slovenijo. Danes izven Slovenije deluje veliko število strokovnjakov na najrazličnejših področjih: v fiziki, kemiji, inženiring, medicini in pravu, ki zasedajo izredno visoke položaje v ključnih industrijah ter univerzah, in so kljub temu vedno pripravljene sodelovati s kolegi v Sloveniji.

V Sloveniji so na področjih intelektualnih dejavnosti še vedno šibko povezani s svetom. Vzrokov za to stanje je več: na eni strani polstoletne politične pregraje po drugi svetovni vojni, na drugi pa nekoliko provincialne zavidnosti. Predsednik ZASU, akademik prof. Dr. Boštjan Žekš je v svojem pozdravnem nagovoru med drugim na konferenci arhitektov in gradbenikov na Brdu pri Kranju dobesedno dejal: *"Na žalost smo tak pogled razširili tudi na Slovence v tujini, na katere včasih gledamo kot na konkurenco, ki smo se je znebili, ne kot pa na ljudi, ki bi nam lahko bistveno pomagali pri našem razvoju. Zato moramo ustvariti pogoje in mehanizme, da se bodo ti strokovnjaki vračali (začasno ali za stalno) in s tem ostali del našega narodnega telesa, sicer se bo nam slabo pisalo."* Akademikove izpostave bi morali v Sloveniji vzeti resno v pretres in se končno znebiti "prijateljskega" preziranja. Iz povedanega pa sledi, da vse to sodelovanje na konferencah koristi v glavnem Sloveniji. Akademik dr. Žekš je dejal med drugim tudi sledeče: *"Ta aktivnost Svetovnega slovenskega kongresa zasluži vso pohvalo, saj se bodo morda prav zaradi nje stvari na področju strokovnega povezovanja Slovencev iz domovine, zamejstva in tujine le premaknile na bolje."*

Kdor zasleduje svetovno kongresno dejavnost mora tudi opaziti, da se zadnji čas resnično nekaj premika pri gradnji boljših medsebojnih odnosov. Predstaviški slovenski uradi menijo, da so zasnovane konference zelo pozitivne in ne pomenijo samo kakovostni premik v dejavnost, ampak tudi premik v povezovanju slovenstva. Drugi razveseljivi znak boljših odnosov s Slovenci po svetu, je ustanovitev tajništva za Slovence v zamejstvu in po svetu v kabinetu predsednika vlade ter parlamentarne komisije za odnose za Slovence po svetu.

Svetovni slovenski kongres je 5. in 6. novembra priredil dvodnevni posvet pri Porabskih Slovencih v Monostru in se je v glavnem nanašal na odnose Slovenije s Slovenci v tujini. To je že

drugo srečanje, lansko leto je bil tak posvet pri Št. Petru v Rožu. Na tokratnem posvetu so se udeleženci osredotočili okoli dveh tem, o pomanjkanju kulturne povezave s Slovenci (učbeniki, TV programi itd.) in o vprašanju Slovencev brez slovenskega državljanstva. O tem vprašanju je SSK že pred leti pripravil zakonski osnutek, ga posredoval parlamentu v postopek, vendar ga je parlament ocenil kot neizvedljivega in ga je zato umaknil iz postopka. Zakaj? V glavnem zaradi političnega nesoglasja. Udeleženci posveta so po zagreti debati izrazili željo, da se oblikuje nov zakonski osnutek, ki naj bi dal slovenskim rojakom po svetu poseben pravni položaj in jih s tem pritegnil v dejavni slovenski kulturni prostor. Za

projekt naj se zopet zavzame SSK in oblikuje nov zakonski osnutek, ki naj bi zaobjel vsaj minimalne zahteve vseh slovenskih rojakov po svetu.

Posvet so udeleženci sklenili o vprašanju pretoka delovne sile v EU in s tem v zvezi o vprašanju priznavanj diplom in delovne usposobnosti.

Iz Kanadskega slovenskega kongresa

Vse slovenske rojake obveščamo, da bo marčni občni zbor KSK združen s kulturno prireditvijo, katera bo vsebovala izjemno edinstveni in bogat program. Vsi iskreno vabljeni!

Avtocesta je prišla do morja

Za promet so slovesno odprli avtocesto od Ljubljane do Kopra. Vključuje tudi črnokalski viadukt, ki je bil odprt koncem septembra. Enosmerna cestnina od Ljubljane do Kopra je 1.050 tolarjev (približno S7.50 CAN).

V letošnjem letu je Družba RS za avtoceste (DARS) zgradila in odprla za promet skupno 58 kilometrov avtocest.

Negativni naravni prirast v Sloveniji se še povečuje

STA, 13. november 2004

Leta 2003 je v Sloveniji umrlo 19.451 prebivalcev, kar je za 750 oz. štiri odstotke več kot leta 2002, ko je umrlo 18.701 prebivalcev Slovenije. Po podatkih Statističnega urada RS pa se je lani ponovno povečal negativni naravni prirast, ki se je v primerjavi z letom 2002 skoraj podvojil in je znašal 2103. Ob tem se je povečala pričakovana življenjska starost, in sicer znaša za moške 73,2 leta (leta 2002 je bila 72,3 leta), medtem ko je bila pričakovana starost žensk 80,7 leta (leta 2002 je bila 79,9).

Prav tako se je lani povečala tudi smrtnost dojenčkov na tisoč živih rojstev. Lani so tako na tisoč živorojenih otrok umrli štiri dojenčki, medtem ko je bila smrtnost leto prej znašala 3,8 smrti dojenčkov na tisoč živorojenih otrok. Lani je sicer umrlo 69 dojenčkov, od tega 37 fantkov in 32 deklic.

Po podatkih statističnega urada se je lani rodilo 17.321 živorojenih otrok, medtem ko je umrlo 19.451 ljudi. Tako se je negativni naravni prirast v primerjavi z letom 2002 skoraj podvojil, in sicer je bil negativni prirast na tisoč prebivalcev 1,1.

Novega perja labod

Povzeto po članku Janeza Markeša, v MAG-u, 22. november 2004

Kakšna bo podoba medijskega pluralizma

V zadnjem času se vse bolj govori, da ni medijskega pluralizma. S takim uvodom se je prejšnjo sredo začel Studio ob 17h na nacionalnem radiu. Uredniki so ob zamenjavi oblasti začutili neverjetno ogroženost in s tem pokazali, da svoje vloge ne razumejo civilnodružbeno, temveč strogo politično.

V senci zamenjave za vladnim krmilom smo v Sloveniji priča velikim medijskim preračunavanjem. Nacionalne časopisne, televizijske in radijske hiše preštevajo deleže države v vsoti delnic posameznega medija. TVS, ki je že pred volitvami skušala vzbujati vtis poligona za družbene in politične razprave, je zaprla vse ventile. V vseh mesecih po volitvah ni zmogla niti ene same okrogle mize, ki bi osvetljevala spremembe, ki so se ali se nemara niso zgodile.

V sredo 10. novembra je nacionalni radio izpeljal okroglo mizo o medijskem pluralizmu. Akord razprave je določila dolgoletna, zdaj že upokojena profesorica novinarstva in predstojnica te katedre na FSPN (FDV) Manca Košir. Na njej so poleg Koširjeve sodelovali še predstavniki nacionalne televizije, »osrednjega dnevnika« Dela ter ministrstva za kulturo. Poanta razprave je bila, da je v slovenskih medijih dovolj ideološkega in političnega pluralizma, katastrofalno stanje pa je pripisati dejstvu, da do besede ne pridejo majhni in zapostavljeni. Za zgled je Koširjeva navedla otroke.

To je bila v zadnjega pol leta vsaj tretja radijska okrogla miza na temo pluralizacije medijev, vsakič so k besedi povabili iste ali enako strukturirane ljudi. Še bolj pomembno pa je, da k debati niso pripustili nikogar drugega, še zlasti ne kritikov obstoječih razmer. Verjetno je največja posebnost nacionalne radijske hiše v tem, da v družbeni ali politični razpravi zmore izključno debato med enakomislečimi. Tudi tokrat so sodelujoči imeli skupni imenovalac, namreč, pri njih je bila v preteklih letih prepoznavna močna lojalnost do LDS oziroma do partije na eni strani, na drugi (na primer pri Koširjevi) pa samocenzurirano strokovno govorjenje, ki se nikoli ne približa bistvu medijskega problema.

Uredniki na radiu si preplaha brzčas niso izmislili brez podlage. Ko je ob razglasitvi volilnih izidov prišlo do politično vodene novinarske stavke, kot se je izkazalo, so si na radiu izmerili ceno. Ljudje so množično izražali nestrinjanje z novinarji, hkrati pa zadovoljstvo nad novo (bolj ko ne glasbeno) vsebino brez novinarskih manipulacij. Potem so v javnost začeli posredovati teme, po katerih jih nihče ni nič vprašal. O medijskem pluralizmu namreč ni bilo posebnega govora, čeprav se med poznavalci ve, da med solastniki mešanih medijskih podjetij z državo vlada vznemirjenje. Da je tak občutek zaslediti prav tako na Radiu Slovenija, pravzaprav ni presenetljivo, a mnogi v javnosti menijo, da je iz profesionalnega in civilnodružbenega vidika nedopustno...

Sodelovanjem medijskih hiš in FDV do kakovostnih novinarskih kadrov

STA, 2. december 2004

Vodilne medijske hiše (Delo, Delo Revije, Večer, Dnevnik, Primorske novice, Finance, Mag, Mladina, Pro plus in RTV Slovenija) ter Fakulteta za družbene vede (FDV) so danes podpisale pismo o nameri glede sodelovanja pri izobraževanju in strokovnem

usposabljanju študentov novinarstva na dodiplomski in podiplomski stopnji. S tem so se zavezale, da bodo sodelovale pri izvajanju študijske prakse ter pri vključevanju novinarjev, urednikov in drugih strokovnjakov iz medijskih ustanov v pedagoški

proces dodiplomskega in podiplomskega študija na fakulteti. Kot je povedala predstojnica katedre za novinarstvo Melita Poler Kovačič, naj bi sodelovanje medijskih hiš in fakultete veliko pripomoglo k oblikovanju kakovostnih novinarskih kadrov.

Po besedah Poler Kovačičeve današnji čas terja spremembe pri snovanju študijskih programov, med drugim tudi pri novinarstvu. Prenova fakultetnega študijskega programa novinarstva tako vsebuje veliko več sodelovanja z medijskimi hišami na dodiplomski in podiplomski stopnji. Cilj tega pa je celovito usposabljanje novinarja s širokim družbenim znanjem, visoko pismenostjo in z usposobljenostjo za ožje področje. S tem sta se strinjali tudi dekanja FDV Anuška Ferligoj in profesorica na fakulteti Manca Košir, ki je opozorila, da je novinarstvo zelo odgovorno delo. Slednjega naj bi po njenem s prenovo študijskega programa ter z omenjenim sodelovanjem še nadgradili in izboljšali.

Iz pisma sodelovanja med medijskim hišami in fakulteto izhaja, da bo imel dodiplomski študij novinarstva tri praktikume (časopisni, televizijski in radijski) in dve novinarski praksi. Praktikum

bodo potekali kot organizirana oblika gostujočih predavanj praktikov, sodelavcev medijskih ustanov, praksa pa pri izbranem mediju. Podiplomski študijski program novinarstva pa predvideva prakso, povezano z izbrano medijsko usmeritvijo, ki bo potekala v izbrani medijski ustanovi.

Medijske ustanove bodo v dogovoru s katedro za novinarstvo določile koordinatorje, ki bodo z njihove strani skrbeli za nemoten potek novinarske prakse na dodiplomski in podiplomski stopnji študija. Prav tako pa bodo predlagale svoje sodelavce (novinarje, urednike in druge strokovnjake), ki bodo sodelovali v pedagoškem procesu. Medijske hiše bodo vsako pomlad za prihodnje študijsko leto oblikovale predloge sodelavcev pri praksah in praktikumih. Na podlagi tega bo sklenjen enoletni dogovor, ki ga bo urejala bilateralna pogodba med fakulteto in posamezno medijsko ustanovo.

Predstavniki FDV so sicer ob 40-letnici študija novinarstva na Slovenskem in ob prenovi študijskega programa predstavili tudi znanstveni zbornik z naslovom Poti slovenskega novinarstva - danes in jutri.

Mednarodni fisk o slovenskih volitvah

Nemški dnevnik o "slovenskih komunistih"

STA, 08. november 2004

Nemški dnevnik Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) v današnji izdaji poroča o oblikovanju nove slovenske vlade. Časnik ugotavlja, da si vodja Združene liste socialnih demokratov (ZLSD) **Borut Pahor** ni mogel podrediti levega krila stranke, zaradi česar niso uspeli pogovori o vstopu ZLSD v vladajočo koalicijo.

"Nekdanji komunisti ZLSD so se mobilizirali že pri vprašanju vstopa v zvezo NATO in silovito nasprotovali premostitvi zgodovinske delitve malega naroda na 'bele' in 'rdeče', ki izhaja še iz slovenske državljanske vojne med II. svetovno vojno," neuspeh pogovorov med ZLSD in Slovensko demokratsko stranko (SDS) **Janeza Janše** komentira FAZ.

Časnik navaja tudi Janševo izjavo, da sicer spoštuje odločitev ZLSD, vendar jo tudi obžaluje,

saj bi po njegovem mnenju sodelovanje na vladni ravni pripomoglo k premostitvi starih razhajanj.

FAZ v nepodpisanem prispevku kritizira tudi slovenski časnik Delo, ki ga označuje kot trobilo doslej vladajoče LDS. Delo, po mnenju frankfurtskega dnevnika, komentira propad pogovorov med SDS in ZLSD na preveč enostaven način.

Il Piccolo: Janša dobil bogato podporo

STA, 10. november 2004

Kandidat za slovenskega premiera Janez Janša je bleščeče prestal prvi preizkus v parlamentu, v poročilu o zasedanju državnega zbora in glasovanju o mandatarju v sredini številki uvodoma ugotavlja tržaški dnevnik Il Piccolo.

Janša je v svojem govoru po malem presenetil vse: nobene sledi predvolilne retorike, pač pa

velika odprtost in izrecen poziv vsem strankam k sodelovanju. Med najbolj pomembnimi časnik omenja Janševe besede, da je treba storiti vse, da bi se pripadniki italijanske in madžarske manjšine počutili enaki med enakimi.

Eden od rezultatov takšne drže je napoved poslanca italijanske manjšine v državnem zboru Roberta Battellija ob koncu njegovega srečanja z Janšo, da bo v bodoči koalicijski pogodbi eno od poglavij namenjeno prav manjšinama, v njem pa bi opredelili konkretne ukrepe v zvezi s položajem manjšin v tem zakonodajnem mandatu. Kar se

tiče italijanske manjšine, naj bi v pogodbo vključili elemente iz dokumenta, ki ga je januarja letos formulirala manjšina, potem ko je Battelli odstopil z mesta predsednika parlamentarne komisije za manjšine. Battelli je svoj odstop takrat argumentiral z "asimilacijo in pritiski, ki jih doživljajo pripadniki italijanske in madžarske manjšine v Sloveniji".

Janša je v spravljivih tonih govoril tudi glede odnosov s Hrvaško ter izrazil odprtost do zamisli o evroregiji, če bi slednja zajela celotno Slovenijo in če bi bil njen sedež v Ljubljani, še omenja Il Piccolo.

Slovenija in EU

Slovenija sprejema izziv – Velika priložnost za Slovenijo

STA, 11. november 2004

Bo Slovenija kmalu predsedovala EU?

Slovenija je danes na dvostranskem neformalnem posvetovanju z nizozemskim predsedstvom Evropske unije sprejela predlog, po katerem naj bi bila v okviru t. i. timskih predsedstev Svetu EU uvrščena v prvo trojko skupaj z Nemčijo in Portugalsko in bi predsedovanje predvidoma prevzela v prvi polovici leta 2008, je v Bruslju povedal stalni predstavnik Slovenije pri EU, veleposlanik **Ciril Štokelj**.

*"Na osnovi navodila zunanjega ministra **Iva Vajgla** sem predsedstvu dal zelo jasen odgovor, da predlog sprejemamo. V skladu s sredino odločitvijo kolegija predsednika državnega zbora pa bo dokončno in uradno stališče sprejel parlament predvidoma konec prihodnjega tedna,"* je dejal Štokelj. Kolegij se je do predloga sicer pozitivno opredelil, a potrebna je formalna odločitev v DZ, je pri tem dodal in še opozoril, da sta predlogu za zgodnje predsedovanje Svetu EU naklonjena tako odhajajoča vlada kot mandatar za sestavo nove vlade.

Odhajajoča vlada **Antona Ropa** je sicer predlogu Haaga izrazila podporo, vendar pa je kolegij predsednika državnega zbora sklenil, da mora o tem stališče zavzeti parlament, ki naj bi

to storil šele na izredni seji predvidoma konec prihodnjega tedna. Štokelj naj bi tako predvsem pojasnil, da je Slovenija v obdobju menjave vlad, zato za odločitev potrebuje nekaj več časa.

Sistem predsedovanja Svetu EU po letu 2007 naj bi sicer povezava po načrtih nizozemskega predsedstva dorekla na vrhunskem zasedanju decembra letos, medtem ko naj bi države članice - konkretnije odbor stalnih predstavnikov pri EU (coreper) - prvo skupno razpravo opravile v drugih polovici novembra. Haag zdaj pripravlja podlage za to razpravo in končni dogovor.

Pri tem mu kot izhodišče služi še omenjena ustavna pogodba, ki ukinja veljavni sistem krožečega predsedovanja, po katerem posamezna država povežavi in vsem sestavam v Svetu EU predseduje pol leta, ter uvaja predsednika Evropskega sveta z največ petletnim mandatom in timsko predsedstvo za vse svete z izjemo sveta za zunanje zadeve, ki ga bo vodil zunanji minister EU.

Podrobnosti o timskem predsedstvu v ustavi sami sicer niso določene, a k njej priložena deklaracija opredeljuje, da gre za skupino treh držav, ki Svet EU vodi za obdobje 18 mesecev. Posamezna skupina naj bi bila sestavljena na podlagi enakopravne rotacije, upoštevajoč raznolikost in geografsko ravnotežje v EU. Vsaka država bi v

tem okviru vodila vse sestave sveta z izjemo že omenjenega sveta za zunanje zadeve, drugi dve pa naj bi ji, na podlagi skupnega programa, pri tem pomagali, pri čemer pa deklaracija trojki daje tudi možnost "alternativnih rešitev".

Nizozemsko predsedstvo EU naj bi sicer predvidelo tudi možnost, da ustava zaradi močne zavrnitve v postopku ratifikacije v kateri od držav članic 1. novembra 2006, kot je načrtovano, še ne bo stopila v veljavo in se bo aktualni sistem nadaljeval. Na dvostranskih posvetovanjih, ki jih izvaja ta teden, od članic pričakuje predvsem

splošna stališča, ki jih bo upoštevalo v nadaljnjem oblikovanju podlag za dogovor o prihodnjem sistemu in vrstnem redu držav.

V prvem predlogu je predsedstvo, kot omenjeno, predvidelo, da bi povezavo v obdobju od začetka leta 2007 do sredine leta 2008 vodila trojka Nemčija, Slovenija in Portugalska, tak samostojen razpored pa bi veljal tudi, če ustava ne bi stopila v veljavo. Slovenija bi sledeč temu postala prva nova članica EU, ki bi se preizkusila pri vodenju Sveta EU, morda pa tudi celotne povezave.

Katastrofalno poslovanje Radenske

Delo 1. december 2004

Radenska je v prvih devetih mesecih letos zabeležila 6,3 milijarde tolarjev čistih prihodkov od prodaje, kar je za 27,4 odstotka manj kot v enakem obdobju lani. Znesek predstavlja 59,5 odstotka načrtovanih čistih prihodkov za leto 2004. Čisti dobiček je znašal 153,9 milijona tolarjev, medtem ko ga je še v enakem lanskem obdobju bilo za 1,25 milijarde tolarjev.

Kot pojasnjujejo v družbi, so se s slovenskim vstopom v EU 1. maja bistveno spremenili pogoji poslovanja tako na domačem kot tudi na večini izvoznih trgov. Za Radensko je vzpostavitev enotnega evropskega trga pomenila dvig cen surovin, ki predstavljajo v skupni strukturi surovin največji delež. To sta predvsem masa PET in sladkor.

Na domačem trgu je padeč prodaje prisoten zaradi močne tuje konkurence in vse večje prisotnosti trgovskih blagovnih znamk. Na trgu jugovzhodne Evrope se je položaj bistveno poslabšal. Kot posledica spremenjenih pogojev poslovanja je v devetmesečnem obdobju izpad čistih prihodkov od prodaje znašal 2,3 milijarde tolarjev, zato so v podjetju sprejeli ukrepe za izboljšanje poslovanja, ki jih izvajajo v letošnjem drugem polletju.

V izkazu uspeha je vključena tudi julijska izguba v višini 739 milijonov tolarjev, ki je nastala pri dezinvestiranju družbe Radenska Zdravilišče ob prodaji Termam 3000 kot izredni dogodek. V Radenski so namreč to družbo knjigovodsko vrednotili boljše, kot so jo nato prodali.

Peterle prejel evropsko nagrado

STA, 01. december 2004

Alojz Peterle
foto: Voranc Vogel

Slovenski poslanec Evropskega parlamenta **Alojz Peterle** je v torek v Berlinu prejel mednarodno nagrado *Merite Europeen in Gold*, ki jo za zasluge v procesu

evropskega združevanja podeljuje luksemburška fundacija Merite Europeen.

Prestizžno nagrado so pred Peterletom prejeli številni evropski politiki, med njimi nekdanja avstrijska zunanja ministrica **Beinta Ferrero-Waldner**, nekdanji vodja nemške diplomacije **Hans-Dietrich Genscher** in nekdanji predsednik Evropske komisije **Jacques Santer**.

1.148.687 podpisov za omembo Boga in krščanstva v evropski ustavni pogodbi

STA, 26. november 2004

Evropska civilna družba je zbrala več kot milijon podpisov v podporo omembi Boga in krščanskih vrednot v novi evropski ustavni pogodbi, podpisani 29. oktobra v Rimu, so sporočili v Evropskem parlamentu. Peticijo civilne družbe in seznam 60 nevladnih organizacij, ki prav tako podpirajo omenjeno pobudo, je na začetku tedna že obravnaval odbor za peticije Evropskega parlamenta. Parlamentarni odbor je sicer pobudi naklonjen, vendar ni pristojen za uveljavljanje kakršnih koli sprememb evropske ustave, zato je članice EU, ki to želijo, pozval, naj eksplicitno omembo Boga in krščanstva vključijo v nacionalne akte, s katerimi bodo ratificirale ustavo.

V preambuli evropske ustavne pogodbe je sicer omenjena "kulturna, verska in humanistična dediščina Evrope, iz katere so se razvile univerzalne vrednote", na katerih temelji Evropska unija. O eksplicitni omembi Boga in krščanstva v ustavi je razpravljala že Konvencija o prihodnosti Evrope, ki je zasnovala osnutek ustavne pogodbe, nato pa so o tem razpravljali še predstavniki evropskih vlad v okviru medvladne konference, na kateri je bilo besedilo do konca oblikovano, vendar soglasja o tem vprašanju ni bilo.

Večina članov odbora za peticije je bila sicer naklonjena pobudi za eksplicitno omembo Boga v evropski ustavni pogodbi, so sporočili iz Evropskega parlamenta, pa tudi pojasnili, da odbor nima takšne pristojnosti, da bi lahko zahteval kakršno koli spremembo nedavno podpisane ustave. Vloga odbora za peticije je namreč pomagati posameznikom in organizacijam pri uveljavljanju pravic na področjih, ki jih zajema pravo EU (na primer priznavanje poklicnih kvalifikacij ali uveljavljanje pravic priseljenih delavcev), pozivati pristojna telesa unije, naj spremenijo ali dopolnijo prani red skupnosti v primerih, ko je neko zakonsko določilo izvor krivic.

Zato odbor za peticije vsem članicam EU, ki to želijo, predlaga, naj omembo Boga in krščanstva vključijo v državno zakonsko določilo, s katerim bodo ratificirale ustavno pogodbo.

Da bo ustava, ki so jo voditelji članic EU slovesno podpisali 29. oktobra v Rimu, začela veljati, jo morajo z referendumskim glasovanjem ali po parlamentarni poti v dveh letih ratificirati vse članice povezave. Doslej jo je ratificirala ena država, in sicer Litva 11. novembra z glasovanjem v parlamentu.

Elektronsko pismo iz Varšave

Spoštovani gospod Škof,

Oprostite za majhno zamudo pri mojem odgovoru. Po seji parlamenta in vlade v petek 3. 12. sem naslednje jutro sedel v letalo in odpotoval domov ter prevzel posle. Vašo čestitko sem torej prebral šele danes 13. 12., ko sem se za teden dni vrnil v Varšavo, da tu zaključim svojo misijo in spakiram svoje osebne stvari. Rad bi povedal, da sem bil vaše pozornosti zelo vesel. Kot sem dejal pred leti, Kanade in tam živečih Slovencev ne bom nikoli pozabil. Preveč lepih trenutkov me veže na vas. Lep pozdrav in najboljše želje za praznike in ob novem letu Vam, vaši družini in vsem bralcem Glasila oziroma vsem kanadskim Slovencem.

Dr. Božo Cerar

Prezemna prevara

SILVESTER ŠURLA, MAG, 22. november 2004

Rigelnikov Autocommerce se je na sporen način in krepko pod ceno polastil Adrie Mobil

Nedavni nakup večinskega, 86,7-odstotnega deleža v novomeški Adrii Mobil, ki ga je izpeljal Autocommerce, so nekateri mediji označili za prevzem leta. Ker je bilo eno najuspešnejših slovenskih podjetij kupljeno krepko pod ceno (za pičle tri milijarde tolarjev, vredno pa je desetkrat več) in ker se je prevzemna zgodba povsem nepregledno vlekla zadnja štiri leta, gre nedvomno za enega najbolj spornih prevzemov slovenske tranzicije, pri katerem so še enkrat povsem odpovedali organi pregona, ki so preiskovali kočljivi nakup podjetja od SRD konec leta 2000.

Slovenska razvojna družba (SRD) je namreč na javnem razpisu pred štirimi leti po zelo ugodni ceni 14 milijonov tedanjih nemških mark prodala večinski, 86,7-odstotni delež Adrie Mobil petdesetim zaposlenim, ki so imeli predkupno pravico. Dušan Plut, direktor podjetja Terna, ki se je neuspešno potegoval za nakup, trdi, da je nekdanje vodstvo SRD z Marjanom Rekarjem na čelu državo pri prodaji oškodovalo za najmanj petdeset milijonov mark (šest milijard tolarjev). Dejanska tržna vrednost podjetja naj bi namreč že leta 2000 znašala vsaj 70 milijonov mark (8,4 milijarde tolarjev). Po Plutovem naj bi vodilni SRD, Autocommerce in Adrie Mobil v zakulisju pripravili scenarij, kako izigrati preostale morebitne kupce pa tudi zaposlene, da bi se Rigelnikova družba krepko pod ceno polastila perspektivnega proizvajalca počitniških prikolic, kar se je na začetku novembra letos tudi formalno zgodilo.

V Magu smo že pred tremi leti razkrili, da je večino kupnine z najetim posojilom pri Factor banki namesto petdeseterice zaposlenih, ki so v zgodbi igrali le vlogo slamanatih mož, odplačal Rigelnikov AC, ki je bil tudi porok pri najemu

posojila. Po zadnjih informacijah naj bi zaposlenim za kupnino uspelo zbrati le milijon mark, preostalih trinajst milijonov pa je zagotovil in odplačal Autocommerce, ki je pri Abanki zagotovil tudi potrebno garancijo v vrednosti petih milijonov mark. Sporni nakup so zadnja leta preiskovali novomeški kriminalisti in tožilci. Ko so se že dokopali do nekaterih informacij, jim novomeško okrožno sodišče ni dovolilo zaslišati direktorja Autocommercea Hermana Rigelnika in predstavnika petdesetih družbenikov Hansa Ivana Jaklitscha in tako preiskavo ustavilo na pol poti. Podjetnik Dušan Plut je pred meseci zato na najvišje sodne in tožilske naslove v državi poslal nadzorstveno pritožbo na delo pravosodnih organov ter ponovno prošnjo za preučitev spornega nakupa. V uradu generalnega državnega tožilca so nam prejšnji teden povedali, da so Plutovi zahtevi, naj se pritožba obravnava po imenovanju novega generalnega državnega tožilca, ugodili. Novomeška okrožna državna tožilka Mirjana Jerman je marca letos, čeprav zadevi ni prišla do dna, zavrгла kazensko ovadbo, ki jo zoper vodstvu SRD in Adrie Mobil vložil Plut. Jermanova je v obrazložitvi navedla, da ni bilo mogoče preveriti okoliščin v zvezi z najemom kredita in njegovim vračilom, ter ob tem jasno zapisala, da je bil kredit zavarovan s poroštvom Autocommercea. Na osnovi poročila novomeških kriminalistov je ugotovila le, da s preverkami ni bilo mogoče dognati, ali so posojilojemalci najeti kredit pri Factor banki tudi dejansko odplačevali...

Prebežniki iz Soda

STANISLAV KOVAČ, MAG, 22. november 2004

Nepregledna prodaja Sodovega lastništva ni v javnem interesu.

Sočasno z oblikovanjem nove vladne koalicije so se v medijih pojavile informacije, da naj bi Slovenska odškodninska družba po volilni zmagi Janševe SDS pohitela s prodajo državnega lastništva v nekaterih ključnih korporacijah Kučanovega Foruma 21.

Po poročanju medijev naj bi donedavni direktor Soda Igor Kušar, ki velja za enega najtesnejših sodelavcev odhajajočega predsednika vlade Antona Ropa, že pred svojim odhodom na Zavarovalnico Triglav pohitel s podpisom pogodbe o prodaji državnega lastništva v Pivovarni Laško in Mercatorju. Obe korporaciji družbi lastnost, da se njuna prva moža Tone Turnšek in Zoran Jankovič uvrščata med idejne ustanovitelje Foruma 21, ki je pred volitvami podprl strankarski dvojec LDS-ZLSD. Če držijo neuradni podatki o prodaji Sodovega lastništva, dobimo naslednjo politično aritmetiko: korporacije iz Foruma 21 so politično podprle odhajajočo Ropovo vlado, ki je po volitvah v zahvalo pohitela s prodajo Sodovih delnic in prihajajoči Janševi vladi preprečila, da bi zarezala v korporativno omrežje Kučanovega foruma.

Prve informacije o prodaji velikih deležev v najvplivnejših podjetjih Foruma 21 so se v javnosti pojavile že avgusta, ko se je razvedelo za prodajo lastništva v Gorenju. Za dosedanja pogajanja o prodaji Sodovega lastništva v forumovih korporacijah je bilo značilno, da niso omogočala enakovrednih nakupnih priložnosti za vse domače in tuje kupce. Vodstvo Soda jih ni iskalo prek (mednarodnega) javnega razpisa, dražbe ali prodaje na borzi, ampak le v zaprtem krogu največjih sedanjih lastnikov podjetij, med katerimi prevladujejo tista iz Foruma 21. Pogovori o prodaji Sodovih delnic torej potekajo zlasti v tem korporativnem omrežju. Opisano prodajno pravilo je septembra potrdil tudi bivši Sodov direktor Kušar, ki je na naše vprašanje, kako je potekala prodaja Sodovega lastništva v

Gorenju, odgovoril takole: »Pred vsako odločitvijo o prodaji k nakupu povabimo druge delničarje oziroma največje tuje in domače portfeljske lastnike manjšinskih deležev v podjetju. Prodaja paketa delnic Gorenja ni bila nikakršna izjema. Kupce za manjšinske pakete deležev v Gorenju, Mercatorju, Savi, Petrolu, Krki, Istrabenzu, Pivovarni Laško, Merkurju in Luki Koper iščemo predvsem med že obstoječimi lastniki podjetij.«

Glede na Kušarjev odgovor lahko ugotovimo, kdo je najverjetnejši kupec Sodovega lastništva v Pivovarni Laško. Med največje manjšinske delničarje se uvršča Infond Holding z nekaj nad desetimi odstotki delnic, z okoli sedmimi odstotki sledijo državna Kad in Sod ter Triglav Steber I, investicijska družba, ki jo posredno nadzoruje državna Zavarovalnica Triglav. Med večjimi lastniki s po nekaj odstotki delnic najdemo še Infondovo ID, NFD I Investicijski sklad, ID Maksima, NLB in Banka Celje ter forumovi korporaciji Savo in Istrabenz. Največji skupni lastnik Pivovarne Laško so družbe iz Infondovega lastniškega omrežja, ki je nadzorujejo nekaj manj kot petino. Najverjetnejši kupec Sodovega lastništva je sama Pivovarna Laško, bodisi neposredno ali prek povezanih oseb iz Infondove mreže. Slednje imajo največjega lastnika v Radenski, ta pa je pod lastniškim nadzorom Pivovarne Laško. Krog je sklenjen: pivovarna bi prek Radenske in Infondove skupine dejansko kupila samo sebe. Lastniško omrežje okoli Pivovarne Laško bi postalo nepredušno zaprto za politični vpliv nove vlade tudi v primeru, da bi Sod delnice prodal Savi, Istrabenzu ali družbam Valantove NFD, saj vse sodijo v središče interesnega območja Foruma 21...

Privatizacija Foruma 21

STANISLAV KOVAČ, MAG 8. december 2004

Lastniški umik države iz gospodarstva bo osrednji politični izziv Janševe vlade

Nedavno končana privatizacija Rigelnikovega Autocommercea napoveduje, da bo rdeča nit lastniškega umika države iz gospodarstva povezana zlasti s sklepno fazo privatizacije korporacij iz Foruma 21, kjer si bosta nasproti stala predsednik foruma Kučan in predsednik vlade Janša.

V začetku novembra, ko so potekala intenzivna pogajanja o sestavi nove vladajoče koalicije, je Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) objavila analizo slovenskega gospodarstva z naslovom *Strategy for Slovenia*. Ena njenih osrednjih ugotovitev je povezana z nadpovprečno velikim lastniškim deležem naše države v gospodarstvu. Med osmimi novimi članicami Unije je imela Slovenija v letu 2003 najmanjši delež zasebnega sektorja; pri nas znaša le 60 odstotkov BDP, v Latviji 70, v Litvi in na Poljskem 75 ter na Madžarskem, Češkem, Slovaškem in v Estoniji 80 odstotkov BDP.

Poročilo ugotavlja, da je proces privatizacije državne lastnine v zadnjih dveh letih v Sloveniji močno zastal kljub dejstvu, da je državni zbor lani sprejel program pospešene privatizacije državnega premoženja. Analitiki EBRD so opozorili, da bi morala naša država pri privatizaciji državnega premoženja upoštevati zlasti ugodne privatizacijske učinke na večjo produktivnost in konkurenčnost podjetij, ki povečujejo blaginjo vsega prebivalstva.

V nasprotju z dolgoletno vladavino LDS je nova vladajoča koalicija na čelu z Janševim SDS med temeljnimi cilji koalicijske pogodbe napovedala postopen lastniški umik države iz gospodarstva. V koalicijski pogodbi navaja, »da je nujno treba omejiti vpliv politike na delovanje slovenskih podjetij in uresničiti umik države iz vloge lastnika. Teoretične in empirične študije kažejo, da so podjetja v državni lasti manj učinkovita in da prepletenost politike in gospodarstva zavira gospodarsko rast. Koalicija se zavezuje, da se bo trudila s sistemskimi ukrepi te povezave kar se

da omejiti.« V delu koalicijske pogodbe, ki je namenjen postopnemu in preglednemu umiku države iz gospodarstva, vlada ugotavlja, da politika na podjetja vpliva prek dveh vzvodov: posredno prek paradržavnih skladov Kada in Soda in neposredno prek lastništva v nekaterih podjetjih (banke, telekom, železnica.). Vladne stranke so v koalicijski pogodbi posebno pozornost namenile odprodaji lastniških deležev v paradržavnih Sodu in Kadu. Dosedanje nepregledno prodajo državnega lastništva v njiju namerava nova vlada izvesti »preko mednarodnih razpisov in s pomočjo uglednih mednarodnih finančnih posrednikov s ciljem doseganja najvišje mogoče cene. Pri teh transakcijah bo zagotovila enake pogoje za domače in tuje investitorje. Politika Kada, ki nima časovne omejitve trajanja svojega poslanstva, pa bo temeljila na postopnem umiku iz slovenskih podjetij.«

Umik države iz korporacij Foruma 21. V vladnem mandatu 2004-2008 se bodo prek prodaje državnega lastništva v Kadu in Sodu v največjih podjetjih oblikovali večinski in ključni lastniki, ki bodo položaj ohranili na daljši rok ter s tem odločilno vplivali na prihodnjo ekonomsko in politično podobo države. Umik države iz gospodarstva bo zato predvsem prvostavno politično vprašanje, saj privatizacija pomeni prerazdelitev in koncentracijo lastnine v rokah ozke skupine lastnikov. Njegova rdeča nit bo povezana zlasti s sklepno fazo privatizacije politično najvplivnejših korporacij iz Kučanovega Foruma 21 - Mercatorja, Pivovarne Laško, Save, Istrabenza, Petrola, Luke Koper, Krke, Merkurja, Autocommercea itd. Kdor bo prevzel dokončni lastniški nadzor v njih, bo v prihodnjih desetletjih dejansko obvladoval kapitalsko, poslovno, medijsko in politično podobo Slovenije.

Razlog za nedokončano privatizacijo Kučanovih korporacij je predvsem politične narave. Povezan je z dolgoletno vladavino LDS, ki je prek nadzora paradržavnih skladov Soda in Kada kadrovske obvladovala tudi forumove korporacije. Zagotavljala jim je namreč mirno sožitje politike in gospodarstva, saj so kljub formalni vladavini LDS korporacije

vseskozi vodili najozji Kučanovi sodelavci; Mercator Zoran Jankovič, Savo Janez Bohorič, Istrabenz Janko Kosmina, Luko Koper Bruno Korelič, Gorenje Jože Stanič, Pivovarno Laško Tone Turnšek, Krko Miloš Kovačič, Petrol Janez Lotrič, Autocommerce Herman Rigelnik, Perutnina Ptuj Roman Glaser itd. Dolgoletni mandat LDS je bil za forumove korporacije vseskozi jamstvo, da bo njihov lastniški nadzor postopno prešel v roke posameznikov ali korporacij iz Kučanovega omrežja. Šele nepričakovan poraz LDS in zmaga Janševe SDS je sklepno fazo privatizacije velikih korporacij spremenil v prvovrstno politično temo.

Polnočni piknik

DANILO SLIVNIK, MAG. 22. november 2004

Dvotedenska koalicijska pogajanja so bila za novega mandatarja Janeza Janšo nekoliko manj uspešna kot prvi povolilni mesec, ko je pri konstituiranju državnega zbora vse svoje predloge gladko uveljavil. Vladno koalicijo je sestavil znotraj predvidenih strankarskih okvirov (tri domnevno pomladne stranke plus Desus), pri izbiri ministrskih kandidatov pa tudi ni presenetil s kakšnim novincem, ki bi vladi prinesel nadstandardno kompetentnost.

Toda druge možnosti najbrž niti ni imel, saj sta združena lista in LDS zavrnili možnost vstopa v koalicijo, njuni zagovorniki in simpatizerji s strani pa so se postavili v prežo čakanja: preden se bodo odločili za stopnjo sodelovanja z novo vlado, se bodo prepričali, kaj zmore. Zato se bodo vladni (in koalicijski) nasprotniki v prihodnjih tednih zanesljivo poskušali vrniti v čas Bajukove vlade in preučiti, kako se je takrat približno enaka koalicija lotevala poslov. Zdaj je sicer na njenem vrhu velika razlika, ker jo vodi Janša, in ne dr. Andrej Bajuk, ki je pred štirimi leti premalo poznal slovensko politiko, vendar je bil tudi takrat v njenem ozadju zdajšnji mandatar, ki je usmerjal del vladnih poslov. Toda Bajukova vlada je imela skorajda povsem zvezane roke (predvsem zaradi omejenega časa) in vprašanje je, kako bo zdaj. Janša je seveda boljši organizator dela in ima precej bolj izoblikovan vsebinski program, pa vendar: z njim bodo v kabinetu sedeli tudi ministri ljudske stranke, ki je znana

To dejstvo potrjuje tudi najnovejša razpita privatizacijska zgodba v dveh pomembnih Kučanovih korporacijah - Autocommerceu in Adrio Mobil. Takoj po porazu političnega dvojca LDS-ZLSD je paradržavni sklad Kad brž prodal skoraj 16-odstotni lastniški delež v Autocommerceu mariborski finančni družbi Infond Holding. Autocommerce pa je le nekaj dni pozneje prevzel eno najuspešnejših slovenskih podjetij Adrio Mobil. Prvega vodi znameniti Herman Rigelnik, drugo pa nič manj znana menedžerka leta Sonja Gole. Oba družita lastnost, da se uvrščata med ustanovitvene člane Kučanovega Forumu 21...

po problematičnih kadrih in po nenehnih izmišljanjih vzrokov za koalicijske težave. In ne samo to. Kadrovsko tekmovanje med različnimi skupinami bo venomer povzročalo napetosti v zvezi strank, navsezadnje pa tudi nekateri ministrski kandidati iz vrst same SDS (vsaj po doslej znanih podatkih) niso tako sposobni, da bi njihovo sodelovanje v vladi zagotavljalo stoddostni uspeh njenega dela.

Tako bo največji del dela (in odgovornosti) znova padel na Janšo, ki je bil že v preteklosti največkrat prepuščen samemu sebi in ki je v zadnjih mesecih tako rekoč sam zmagal na volitvah. Na prste ene roke je namreč mogoče prešteti tiste, ki so mu s svojimi razmišljanji in nastopi pomembneje pomagali (še najbolj mu je bržčas koristil dr. Dimitrij Rupel), večinoma pa so bili le sopotniki na avtobusu, ki se je vzpenjal in spuščal po političnih pobočjih in bil odvisen od Janševih voznških sposobnosti. To je bil velik kompliment za Grosupeljčana in nekoliko manjši za njegovo stranko. Toda zdaj se bo moral opreti tudi na druge in vprašanje je, ali mu bodo v zadostno pomoč. Pri tem nekateri opozarjajo na dva problema: prvič, da večina v njegovi okolici najraje čaka na njegove odločitve in, drugič, da nekateri od njih te odločitve pozneje tudi precej slabo izpeljejo...

Napetost ob zaslišanjih Janševih ministrov je v politiko vrnila del stare konfliktnosti, vendar je hkrati pokazala, da bo novi premier delal po svoje ne glede na pripombe nekdanje oblasti. Poslanski predstavniki nomenklature so tako poskušali ustaviti (ali pa vsaj oslabiliti) nekatere ministrske kandidate, vendar jim ni uspelo.

Drugo je vprašanje, ali bi se lahko mandatar pri izbiri bolj potrudil (denimo pri gospodarskem ministru ali kandidatki za kmetijski resor), toda očitno se je zanašal na svojo premoč v državnem zboru in sestavil vlado, ki je pri opoziciji sprožila nekatere dvome in na zaslišanjih v odborih povzročila precej polemik. Po drugi strani je najbrž res, da bi polemike sprožila katerakoli Janševa lista in da je razburjenje vgrajeno v sistem zamenjave oblasti.

Ministrska imena so opazovalci takoj razdelili na domnevno kompetentna in nekompetentna ter kritike in dvome usmerili predvsem proti nekaterim kandidatom iz »kvote«, ki naj bi prinesla tri presenečenja: Andreja Vizjaka, Dragutina Mateta in Marijo Lukačič. Prva dva sta bila kandidata za gospodarskega in notranjega ministra, Lukačičeva pa za kmetijski resor. Zakaj je novi premier izbral elektroinženirja za gospodarske zadeve, ni povsem jasno, očitno pa je ocenil, da so lahko na nekaterih mestih namesto akademikov praktiki in da se bo Vizjak hitro učil. Nedvomno bi si položaj olajšal, če bi na svojo stran pridobil kakega profesorja z ekonomske fakultete, ki bi imel precej lažje delo z razlaganjem makroekonomskih kazalcev, od katerih je odvisna statistična uspešnost vlade. Toda zagovorniki Vizjaka so takoj odvrnili, da če je bil lahko gospodarski minister Matej Lahovnik, potem je lahko vsak, ki obvlada dvostavno knjigovodstvo.

Še bolj presenetljiva je bila izbira človeka za vodenje ministrstva za notranje zadeve, iz katerega bo po novem izvzet upravni del poslov in ki naj bi ga prevzel skorajda povsem neznan Dragutin Mate. Bolj kot dejstvo, da naj bi občutljiv

civilnopravni resor padel v roke obramboslovcu, je povsem sodeč opazovalce razburila osebnost kandidata, ki je s svojim oficirskim videzom in pričesko Marlona Branda iz filma Apokalipsa danes spominjal na poveljnika vojaške specialne enote. Ali bo takšna izbira dobra za notranje ministrstvo, bo pokazal čas. Toda opozicijski poslanci so se ga lotili tam, kjer naj bi bilo njegovo preteklo delo najbolj sporno (očitali so mu nekatere domnevno nedovoljene obveščevalne zapise iz Sarajeva), in pri tem povsem pozabili, da je bil včasih »uradnik za zvezo« (še v beograjski vladi Anteja Markoviča) tudi njegov predhodnik dr. Rado Bohinc, ki je bil po izobrazbi sicer resda doktor pravnih znanosti, vendar po svoji miselnosti čisti podpolkovnik.

Očitno je imel novi premier nekoliko nesrečno roko tudi pri izbiri obeh kandidatki za ministrska položaja, in sicer na področju kmetijstva in regionalnega razvoja. Lukačičeva naj bi bila vpletena v neke kontroverzne postopke na skladu kmetijskih zemljišč, zaradi katerih naj bi pred leti gladovno stavkal Marjan Kalagarič, Darinka Mravljak pa v sporno preprodajo zemljišča v Radljah ob Dravi, zaradi katerega je precej kritičnih novinarskih besed zapisal tudi njen zdajšnji koalicijski kolega Miro Petek...

Lovsko in ribolovsko društvo Planica
želi vsem članom in bralcem Glasila

**MERRY CHRISTMAS AND A HAPPY
NEW YEAR!**

Predčasne volitve edini izhod iz finančne krize Mestne Občine Ljubljane

Povzeto po STA, 24. november 2004

Ljubljanska SDS ocenjuje, da županja Danica Simšič tudi z napovedano razrešitvijo Steva Lekiča s položaja načelnika oddelka za finance ter Boruta Lenardiča s položaja direktorja javnega podjetja Vodovod - Kanalizacija ne bo rešila slabega stanja mestnih financ. Prestavitev Lekiča na novo delovno mesto v javno podjetje Energetika namreč po njihovem dokazuje, da postajajo ljubljanska javna podjetja odlagalnišče kadrov, ki so tako ali drugače izgubili ugled v občini. Zato pozivajo vse stranke v mestnem svetu ter županjo, da sedanji mandat predčasno končajo in da se razpišejo predčasne volitve v slovenski prestolnici, je na današnji novinarski konferenci med drugim povedal vodja svetniškega kluba SDS Dimitrij Kovačič.

Kot je v nadaljevanju pojasnil vodja svetniškega kluba SDS, je ukrepanje županje zoper Lekiča in Lenardiča bistveno prepozno in premajhno dejanje. Zato je prepričan, da če bi se Simšičeva že takoj po svoji izvolitvi na župansko mesto odzvala na njihove predloge po "nujnih" zamenjavah na nekaterih načelniških mestih ter v nadzornem svetu Holdinga Ljubljana (HL) in v nadzornih svetih sedmih vključenih javnih podjetij v HL, danes ne bi govorili o največji krizi Mestne občine Ljubljana (MOL) po osamosvojitvi Slovenije. "Poleg nameravane prestavitve načelnika za finance v javno podjetje Energetika pa je dokaz za neresne namene pri sanaciji mestnih financ s strani županje tudi to, da vsi nadzorni sveti javnih podjetij še vedno delujejo v isti sestavi kot v času afer, na primer afere SIB, vodstvo občine pa ne naredi ničesar," je bil kritičen Kovačič.

Podpredsednik občinskega odbora za finance Peter Sušnik (SDS) je pojasnil, da je odbor obravnaval poročilo računskega sodišča glede nepravilnosti poslovanja Mestne Občine Ljubljana v letu 2003

Med drugim je odbor za finance ugotovil, da nekatera ljubljanska javna podjetja, vključena v

HL, živijo izjemno dobro. Kot je pojasnil Sušnik, tako lahko kljub kritičnemu stanju mestnih financ pričakujemo izplačila nagrad in dodatkov k plačam ob novem letu v posameznih javnih podjetjih. Sušnik je ob tem navedel primer javnega podjetja Energetika. "Podjetje ima že pripravljena sredstva v višini 10 milijard tolarjev, da bi se aktivno vključilo v Toplamo Ljubljana. To pa je nerazumljivo, saj hkrati, ko ima Ljubljana velik proračunski primanjkljaj in ko se bodo krčila proračunska sredstva, javna podjetja pripravljajo sredstva za sanacijo stanja, katero mestni svet sploh še ni obravnaval."

Sušnik je tudi povedal, da se v ljubljanski SDS ukvarjajo s predlogom rebalansa proračuna MOL za leto 2004, da ugotovijo, če je ta sploh smiseln. Tako pozno sprejemanje rebalansa namreč po njegovem mnenju pomeni samo seznanitev s slabim finančnim stanjem v občini, ne pa njegovega reševanja. Največ pozornosti pa v stranki namenjajo proračunu za prihodnje leto, saj so po njihovi oceni posamezni podatki mestne uprave "skregani z zdravo pametjo". "Na vseh področjih, kjer je določen zaostanek, se sredstva krčijo, medtem ko se na tistih, ki obsegajo stroške uprave in javnih zavodov, sredstva ne zmanjšujejo oziroma se še povečujejo."

Glede predčasnih volitev so se v ljubljanski SDS neuradno sestali z vsemi predstavniki svetniških skupin v mestnem svetu. Kot je pojasnil Sušnik, so mnenja glede tega v koalicijskih vrstah mešana: LDS je kot največja svetniška skupina heterogena in se težko usklajuje, znotraj te stranke pa je skupina svetnikov, ki meni, da bi bile predčasne volitve edina rešitev. Po drugi strani pa po besedah Sušnika v LDS menijo, da bi kršitev koalicijske pogodbe lahko povzročila bistveno večjo škodo kot volitve. Sicer pa so v ZLSD enotni, da teh volitev ne želijo za nobeno ceno, je še povedal Sušnik.

Ljubljanska županja za 11-odstotni rebalans občinskega proračuna

Povzeto po STA, 30. november 2004

Ljubljanska županja Danica Simšič je danes predstavila predlog rebalansa letošnjega proračuna Mestne občine Ljubljana (MOL), ki znaša 52,4 milijarde tolarjev, kar je za 6,775 milijarde manj od sprejete višine proračuna za letošnje leto (ta je znašal dobrih 59 milijard tolarjev). Če bo mestni svet predlog potrdil, bo proračun zmanjšan za 11,47 odstotka in na ta način tudi uravnotežen. Predlog naj bi že prejeli vsi člani mestnega sveta, obravnava rebalansa pa bo uvrščena na izredno sejo mestnega sveta, ki bo 20. decembra.

Letošnji proračun so načrtovali optimistično, tako zaradi pritiskov javnosti kot tudi zaradi političnih pritiskov s strani vseh svetniških skupin in list v mestnem svetu, je pojasnila Simšičeva. Pri realizaciji proračuna so namreč naleteli na dve veliki težavi, in sicer pri prodaji stavbnega premoženja, manjši od načrtovanega pa je bil tudi priliv iz naslova dohodnine.

Predlog rebalansa so v občini pripravili potem, ko je županja 8. novembra mestni svet obvestila o začasnem zadržanju izvajanja proračuna v znesku 7,25 milijarde tolarjev, in sicer pri prevzemanju tistih obveznosti, ki zadevajo investicijske transferje in investicijske odhodke. Mestna uprava pa sicer po besedah Simšičeve pripravlja izhodišče za mestni proračun za prihodnje leto, ki naj bi znašal 47 milijard tolarjev brez namenskih sredstev.

V MOL se zavedajo težavnosti poslovanja v zoženih finančnih okvirih, kljub temu pa je bilo letos narejenega veliko, veliko investicij pa po županjinih besedah načrtujejo tudi za prihodnje

leto. Kot je pojasnila, je mesto bilo samo z direktno delitveno bilanco ob več kot sedem milijard tolarjev, poleg tega pa javna podjetja holdinga vsako leto za investicije v primestnih občinah namenijo na stotine milijonov tolarjev.

Z obveznostmi, ki jih občini vedno znova nalaga država, denarja zanje pa ne zagotavlja, so se finančne obveznosti občine na primer samo na področju predšolske vzgoje in izobraževanja v zadnjih letih povečale za več kot pet milijard tolarjev, je še opozorila županja. Z državo pa ima občina "še kup drugih odprtih vprašanj", kajti država po županjinem prepričanju očitno meni, da je mesto dolžno zagotoviti večino infrastrukture, ki jo država potrebuje za svoje poslovanje (brezplačna zemljišča, garažne hiše, najem brezplačnih poslovnih prostorov).

Kot je ob tem pojasnil podžupan Miloš Pavlica, bodo zaradi rebalansa letošnjega proračuna nekateri projekti časovno zamaknjeni, med njimi na primer adaptacija Zdravstvenega doma Bežigrad. Podžupan Slavko Slak je k seznamu projektov, ki bodo zaradi rebalansa zamaknjeni, dodal še drugo fazo obnove OŠ Polje in OŠ Sostro ter knjižnice Otona Župančiča.

Če občina ne bi izvedla rebalansa proračuna, bi lahko zašla v likvidnostne težave, je ob koncu še pojasnil podžupan Igor Omerza. Zato so morali uravnotežiti proračun z zmanjšanjem odhodkov. To je pomembno za začetek takšnega proračunskega planiranja, da se občina ne bi mogla več znajti v podobni situaciji.

Simšičeva naj odstopi

STA, 25. november 2004

Članice ljubljanske SLS so ogorčene nad razpisnim ravnanjem županje Danice Simšič in drugih funkcionarjev mestne oblasti. Tako članice Slovenske ženske zveze pri ljubljanskem mestnem odboru SLS "razočarane ugotavljajo", da ni denarja za vzdrževanje, obnovo in izgradnjo šol in otroških vrtcev, darila novorojencem in druge ukrepe družinske politike, izgradnjo prepotrebni domov

za ostarele, ureditev zelenic, otroških igrišč in infrastrukture, ki bi "prispevala k prijetnemu življenju ljubljancov in obiskovalcev".

Po drugi strani pa se denar porablja za draga službena potovanja, neracionalne investicije in sumljive finančne aktivnosti, s čimer se članice ljubljanske SLS ne strinjajo in pričakujejo takojšen odstop Simšičeve in sodelavcev.

Ali bo Ljubljanska džamija sploh zgrajena?

STA, 5. december 2004

Po vseh težavah, ki so sledile lansnemu začetku projekta izgradnje prvega islamskega verskega in kulturnega centra v Sloveniji, so se proti koncu letošnjega leta stvari za islamsko versko skupnost znova zapletle. Na Mestni občini Ljubljana (MOL) so namreč ugotovili, da del zemljišča, ki so ga namenili gradnji džamije, sploh ni v njihovi lasti, saj je še v postopku denacionalizacije. Tako se njihova napoved, da bodo islamski skupnosti do konca oktobra poslali uradno ponudbo za odkup zemljišča, ni uresničila, prodaja pa naj bi stekla šele prihodnje leto. Projekt izgradnje se tako še bolj odmika, ob tem pa ni zanemarljiv podatek, da slovenski muslimani na prvo mošejo čakajo že več kot 30 let.

Zaradi vseh težav okrog lokacije za gradnjo prvega islamskega centra v Sloveniji se tako znova pojavlja vprašanje, ali bo skoraj 50.000 pripadnikov islamske vere v doglednem času verske obrede lahko opravljalo v mošaji. In ne tako kot doslej v različnih športnih dvoranah in drugih za verske obrede neprimernih prostorih.

Glavno težavo pri projektu sedaj predstavlja zemlji če ob Cesti dveh cesarjev v bližini ljubljanske obvoznice, kjer naj bi stala džamija, saj se je izkazalo, da ni veliko okrog 18.000 kvadratnih metrov, kot so bili prepričani na MOL. Na robu parcele namreč poteka denacionalizacijski postopek za skoraj 3000 kvadratnih metrov velik kos zemljišča, glede katerega je zahtevek že v začetku devetdesetih let vložil red lazaristov.

Tako trenutno poteka postopek za ureditev meje za zemljišče, namenjeno gradnji islamskega centra, dokončna površina parcele pa bo znana šele po zaključku tega postopka. Odločbo o določitvi meje bo ljubljanski občini izdala državna geodetska uprava, šele potem se bo lahko začel postopek prodaje zemljišča za gradnjo islamskega centra. Na občini so cenitev parcele že opravili, in sicer oktobra, vendar podatki o tem niso dostopni, saj bodo javnost lahko s podrobnostmi seznanili, ko bo objavljen javni razpis za prodajo zemljišča.

Ljubljanska občina na ta način zamuja rok, ki ga je postavila sama, ko so odgovorni obljubili, da bodo islamski skupnosti do konca oktobra poslali uradno ponudbo za odkup zemljišča. Po njihovih sedanjih predvidevanjih naj bi prodaja tako stekla prihodnje leto, čeprav natanšnejših rokov niso določili.

V islamski skupnosti zaradi zadnjih nepredvidenih težav niso preveč zaskrbljeni, saj menijo, da tudi ta "okrnjena" površina zadostuje za izgradnjo centra, ki se bo raztezal na približno 4000 kvadratnih metrih. Med drugim naj bi povezoval molitnico, prostore za verouk, knjižnico, dvorano za rekreacijo, predavanja in družabna srečanja, čajnico in kavarnico, prostore za zbiranje mladine, pisarne, restavracijo odprtega tipa in servisne prostore ter stanovanja za osebje. Glede na prostorski akt bo imel objekt do 18 metrov visoko kupolo in minaret, ki naj bi bil visok do 27 metrov.

Po najbolj optimistični različici, ki si je želijo na islamski skupnosti, naj bi prva džamija v prestolnici in tudi v Sloveniji stala nekje do konca desetletja, vendar se ob zadnjih zapletih, ki lahko pomenijo le začetek resnejših težav, postavlja vprašanje, ali bo projekt v tem času res uresničen. Po nekaterih ocenah naj bi bil projekt vreden nekje med pet in deset milijonov evrov, zbiranje denarja zanj pa na islamski skupnosti poteka še nekaj časa. Po odkupu parcele bo eden prvih korakov mednarodni razpis za gradnjo centra.

Lokacija ob Cesti dveh cesarjev je sicer že šesta uradna lokacija za gradnjo centra. Glede na rezultate zadnjega popisa prebivalstva živi v Sloveniji več kot 47.000 muslimanov, v islamski skupnosti pa menijo, da jih je okrog 60.000, saj navsezadnje odgovor na vprašanje o veroizpovedi, ki ga vsebuje popis, ni obvezno. Prva islamska skupnost v Sloveniji se je na lokalni ravni organizirala v Ljubljani v začetku šestdesetih let. Prvo prošnjo za gradnjo centra pa so slovenski muslimani podali že leta 1969.

Zgodba okrog gradnje islamskega centra se sicer zapleta že od sprejema sprememb prostorskega akta, ki jih je decembra lani sprejel mestni svet in ki omogočajo gradnjo džamije. Opozicija je že ob sprejemanju akta ostro nasprotovala gradnji, kmalu pa je sledila tudi zahteva za razpis referendumu o tem vprašanju. Pobudniki so zatrjevali, da ne nasprotujejo lokaciji, kjer naj bi stala mošeja, ampak gradnji centra v predvideni obliki in velikosti, po drugi strani pa so menili, da islamska arhitektura ne sodi v podalpsko, saj bi spremenila pokrajinsko podobo Slovenije.

Džamije po njihovem Slovenija ne potrebuje, saj ta predstavlja tudi politični center, potrebam muslimanskih vernikov pa bi moralo zadostiti nekaj molilnic, kjer bi lahko opravljali verske obrede. Na islamski skupnosti so takšno idejo označili za iracionalno, saj bi za muslimane to pomenilo predvsem več stroškov in težav pri organizaciji. Poleg tega molilnice niso primerne za različne

družbene aktivnosti, recimo predavanja, seminarje in kulturne prireditve, ki bi jih v centru lahko pripravljali. Zavrnilo so tudi očitke o predimenzioniranosti objekta, saj je po njihovem velikost načrtovanega centra popolnoma normalna in primerljiva s podobnimi drugod po Evropi.

Pobudniki referendumu so kljub vsemu potrebno število podpisov zbrali dokaj kmalu, mestni svet pa je nato odločil dokončno odločanje o razpisu referendumu ter zahtevo posredoval v presojo ustavnemu sodišču. Slednje je sredi julija odpravilo sklep o razpisu naknadnega referendumu glede gradnje džamije in med drugim zapisalo, da se želi z referendumom pripadnikom islamske verske skupnosti prepričati izpovedovanje vere v objektu, ki je tradicionalen za opravljanje verskih obredov. Poleg tega pa so ustavni sodniki že iz zahteve za referendum in iz kampanje, ki so jo pobudniki sprožili ob zbiranju podpisov, razbrali, da vlagatelji zahteve želijo, da bi se prebivalci prestolnice izrekli proti gradnji džamije.

Ljubljanska univerza slavnostno obeležila 85. obletnico

STA, 3. december 2004

Univerza v Ljubljani je danes s slavnostno sejo senata, katere se je udeležil tudi predsednik republike Janez Drnovšek, obeležila 85. obletnico ustanovitve. Ob tem so najzaslužnejšim profesorjem podelili priznanja, veliko pozornosti pa so namenili tudi spremembam, ki jih doživlja univerza. Po tradiciji je sledilo podeljevanje priznanj in plaket, letos jih je prejelo 16 profesorjev. Najvišje, častni doktorat, je prejel nemški znanstvenik Hans Jurgen Grabke, ki že 24 let podpira slovenske raziskovalce, je poročala TV Slovenija.

Univerza se namreč trenutno nahaja v času velikih sprememb, saj se čista znanost vedno bolj umika uporabnemu znanju. Bolonjski proces, ki naj bi študij približal evropskemu in odpravil težave, s katerimi se ubada slovenski visokošolski prostor – preveč učenja na pamet, premalo praktičnega znanja in skromna izbira programov, pa pri nekaterih članih profesorskega zbora zbuja pomisleke.

Slavnostna seja senata univerze je bila sicer sklicana v tednu univerze, ki pa se bo zaradi velikega števila prireditev na nekaterih fakultetah zaključil šele prihodnji teden.

Slovenija je po oktobrskih državnozbornih volitvah dobila osmo vlado po prvih večstrankarskih volitvah leta 1990. Doslej je največ vlad, kar štiri, vodil Janez Drnovšek, poleg njega pa so bili predsedniki vlad še Alojz Peterle, Andrej Bajuk in Anton Rop.

Kot je znano, je prvo slovensko vlado po prvih večstrankarskih volitvah, takrat še v okviru nekdanje Jugoslavije, leta 1990 oblikovala predvolilna koalicija Demos oziroma predsednik vlade Alojz Peterle iz vrst SKD. Ti so skupaj s še petimi strankami (Slovensko demokratično zvezo - SDZ, SLS, Socialdemokratsko stranko Slovenije - SDSS, Zelenimi Slovenije - ZS in Liberalno stranko - LS) sestavljali koalicijo Demos pod vodstvom Jožeta Pučnika (SDSS).

Po razpadu Demosa ob koncu leta 1991 in izglasovanju nezaupnice spomladi 1992 je predsednika vlade Peterleta zamenjal predsednik LDS Janez Drnovšek. Za mandatarja je bil v DZ izvoljen 22. aprila 1992. V njegovi prvi, 27-članski vladi so poleg LDS sodelovali še DSS (Demokratska stranka Slovenije, nastala po razpadu Slovenske demokratične zveze - SDZ), SDP (Stranka demokratične prenove), SSS (Socialistična stranka Slovenije), ZS, SDSS in nestranski člani vlade. V opoziciji so ostale SKD, SLS, LS in NDS (Narodno demokratska stranka, nastala po razpadu SDZ).

Po volitvah v parlament 6. decembra 1992 in zmagi LDS je Drnovšek drugič sestavil vlado, ki so jo poslanci potrdili 25. januarja 1993 in v kateri so poleg vodilne stranke sodelovale še SKD, ZLSD (predvolilna koalicija SDP, DeSUS in Delavske stranke Slovenije - DSS) in SDSS. Slednja je iz vladne koalicije izstopila po razrešitvi Janeza Janše s položaja obrambnega ministra marca 1994 zaradi t.i. afere Depala vas, ZLSD pa v začetku volilnega leta 1996 zaradi kritik njihovega ministra Maksa Tajnikarja.

Po parlamentarnih volitvah 10. novembra 1996 je takrat še samostojna SLS sodelovala v koalicijski

vladi z LDS in DeSUS, ki je bila imenovana 27. februarja 1997. Pred tem, 6. februarja 1997, je DZ namreč zavrnil prvi Drnovškov predlog, po katerem bi bili v vladi ministri iz LDS, ZLSD, DeSUS in SNS. Ker vlada ni bila potrjena, je mandatar in predsednik LDS po dolgem usklajevanju 17. februarja 1997 s SLS podpisal koalicijski sporazum o sodelovanju v vladi, ki sta ga stranki sredi leta dopolnili z aneksom.

Državni zbor je 8. aprila 2000 izglasoval nezaupnico tretji Drnovškovi vladi, 7. junija 2000 pa je v drugem krogu potrdil listo 17 ministrskih kandidatov, ki jo je enako kot v prvem krogu v DZ predložil mandatar za sestavo vlade Andrej Bajuk. S tem se je končala dvomesečna vladna kriza, ki je nastopila po izglasovanju nezaupnici. Prehodna vlada z ministri iz vrst združene stranke SLS+SKD Slovenske ljudske stranke in SDS je tako nadomestila koalicijsko vlado LDS, SLS in DeSUS pod Drnovškovim vodstvom. Izmed 18 članov vlade, skupaj s premierom, je bilo tako od začetka osem članov združene stranke SLS+SKD, pet članov SDS, pet pa nestranskih kandidatov. Razmerje se je kasneje nekoliko spremenilo zaradi izstopa podpredsednikov SLS+SKD, Andreja Bajuka in Alojza Peterleta, iz stranke. Bajuk je ustanovil svojo stranko Nova Slovenija – Krščanska ljudska stranka (NSi), v njej pa se mu je pridružil tudi Peterle.

Potem ko se je 27. oktobra 2000 po parlamentarnih volitvah, ki so bile 15. oktobra 2000, sestel nov državni zbor, je v skladu z ustavo prenehala funkcija predsednika vlade Bajuka in ministrov v njegovi vladi, ki pa so morali opravljati tekoče posle do izvolitve novega predsednika vlade oziroma do imenovanja novih ministrov. S potrditvijo v DZ je bila 30. novembra 2000 imenovana šesta slovenska in četrta vlada predsednika LDS Janeza Drnovška, ki je bil za mandatarja izvoljen 16. novembra 2000. Sestavil je veliko koalicijo štirih strank (LDS, ZLSD, SLS+SKD

in DeSUS), s SMS pa podpisal dogovor o sodelovanju, s čimer si je zagotovil močno podporo tako v vladi kot v parlamentu. V 14-članski ministrski kabinet je bilo vključenih osem ministrov LDS ter po trije ministri ZLSD in SLS+SKD. Drnovšek je bil 1. decembra 2002 izvoljen za predsednika države, na premierskem mestu pa ga je nasledil Anton Rop.

Dosedanja, sedmo vlado je vodil Anton Rop. DZ ga je imenoval za predsednika vlade 11. decembra 2002, na tem mestu pa je zamenjal Janeza Drnovška, ki je bil 1. decembra 2002 izvoljen za predsednika države. Ministrski kabinet, ki ga je predlagal Rop, je DZ imenoval 19. decembra 2002. Slovenija je tako dobila vlado, sestavljeno iz LDS, ZLSD, SLS in DeSUS, v kateri so bila med 16 ministri glede na ekipo zadnje Drnovškove vlade le tri nova imena.

Pol leta pred koncem mandata parlamenta pa smo dobili prenovljeno vlado, predvsem zaradi

izključitve SLS iz vladne koalicije. Državni zbor je namreč 20. aprila letos na Ropov predlog imenoval pet novih ministrov, ki so v 16-članskem ministrskem kabinetu prevzeli vodenje pravosodnega, prometnega, kmetijskega, gospodarskega in evropskega resorja. Nova ministrica za pravosodje je postala Zdenka Cerar, minister brez resorja, zadolžen za evropske zadeve, Milan M. Cvikl, minister za gospodarstvo Matej Lahovnik, minister za promet Marko Pavliha in kmetijski minister Milan Pogačnik. Ministri so nadomestili tri ministre SLS - kmetijskega ministra Franca Buta, prometnega ministra Jakoba Presečnika in pravosodnega ministra Ivana Bizjaka -, ki so s svojih položajev odstopili po izključitvi SLS iz vladne koalicije, nadalje ministra za evropske zadeve Janeza Potočnika, ki je odšel za evropskega komisarja, ter ministrico za gospodarstvo Teo Petrin, ki se je odločila za mesto veleposlanice na Nizozemskem.

Nova vlada bo imela ministrstvo več

STA, 10. november 2004

Državni zbor je sklepni dan prvega izrednega zasedanja, na katerem so v torek izvolili predsednika SDS Janeza Janšo za mandatarja za sestavo nove vlade, sprejel še sveženj zakonov, ki bodo mandatarju omogočili oblikovanje takšne vlade in ministrske ekipe, ki bo skladna z vladno strategijo in njenimi prioriteta.

Državni zbor je tako po skrajšanem postopku najprej dopolnil zakon o poslancih in s tem razširil status mirovanja poslanske funkcije tudi na tiste poslance, ki jih bo nova vlada imenovala za državne sekretarje. Z novelama zakonov o vladi in državni upravi pa so poslanci nove parlamentarne večine (SDS, NSi, SLS, DeSUS in SNS) ustanovili novi ministrstvi za javno upravo in visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, ukinili pa ministrstvo za informacijsko družbo. Skladno s tem so na novo prerazporedili posamezna področja znotraj vlade. V novi vladi bo tako po novem 15 resornih ministrstev, eno več kot v dosednji vladi, ki jo je vodil Anton Rop.

Spremembe zakonov o vladi in državni upravi prinašajo ukinitve ministrstva za informacijsko družbo, katerega najpomembnejše naloge na področju telekomunikacij se prenašajo na gospodarsko ministrstvo, ter oblikovanje dveh povsem novih resorjev, in sicer ministrstva za javno upravo in ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Po novi strukturi vlade bo torej mandatar lahko v imenovanje državnemu zboru predlagal 15 resornih ministrov in še dva ministra brez resorja. Nova vlada bo tako imela en resor več, kot dosedanja, ko je delovalo 14 resornih ministrov in dva ministra brez resorja.

In kakšna je sprejeta nova struktura ministrstev? V prihodnji vladi bodo torej, tako kot doslej, ministrstva za finance, delo, družino in socialne zadeve, obrambo, zdravje, pravosodje, promet, kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter kulturo. Naloge teh resorjev ostajajo nespremenjene, medtem ko bodo resorji notranjih in zunanjih

zadev, šolstva, gospodarstva in okolja deležni korenitejših sprememb.

V novi vladi bo lahko le po en državni sekretar na ministrstvo (glede na novo strukturo torej največ 15). S sprejetimi zakonskimi spremembami pa bosta po enega državnega sekretarja lahko imela tudi ministra brez resorja, število "kabinetnih" državnih sekretarjev, ki bodo predsedniku vlade pomagali pri njegovem delu, pa ni omejeno. Ta sprememba je sicer posredno povezana z ukinitvijo v prejšnjem mandatu vpeljanih ministrskih svetnikov, ki so bili v pomoč predsedniku vlade in jih je vlada imenovala na predlog premiera.

Glede na ukinitvev ministrstva za informacijsko družbo, kar je nova parlamentarna večina utemeljila z racionalizacijo, saj gre za enega najmanjših ministrstev, katerega nadaljnji samostojni obstoj je neracionalen, bodo njegove naloge prevzeli drugi resorji. Ministrstvo za gospodarstvo bo tako po novem odgovorno za področja elektronskih komunikacij in pošte, kar je prevzelo od ukinjenega ministrstva za informacijsko družbo. Po novem pa bo pristojno še za področja energetike in rudarstva, za kateri je doslej skrbelo ministrstvo za okolje, prostor in energijo. To bo torej po novem zgolj še ministrstvo za okolje in prostor.

Gospodarski resor pa poslej ne bo več pristojen za področje tehnološkega razvoja, kar bo prevzelo novoustanovljeno ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Slednje bo namreč opravljalo naloge na področjih visokega šolstva, znanosti, raziskovanja, tehnologije, meroslovja ter tudi pospeševanja informacijske družbe in usklajevanja dela na področju informacijske družbe. Glede na novoustanovljeno ministrstvo za "visoko znanje" pa bo ministrstvo za šolstvo in šport poslej odgovorno le še za področja vzgoje, osnovnega, srednjega in višjega šolstva ter športa.

Novoustanovljeno ministrstvo za javno upravo bo opravljalo naloge na področjih javne uprave, sistema javnih uslužbencev in plačnega sistema v javnem sektorju. Resor za javno upravo bo pod eno streho združil še sedanjo kadrovska službo vlade, servis skupnih služb vlade, generalni sekretariat vlade in center vlade za informatiko. Z

združitvijo vseh teh nalog pa bo ministrstvo za javno upravo postalo eno večjih ministrstev v novi vladi. Glede na to bo ministrstvo za notranje zadeve skrbelo zgolj še za področja javne varnosti in policije, upravnih notranjih zadev in migracij.

Notranji resor tudi ne bo več zadolžen za področje razvoja lokalne samouprave. Po mnenju predlagateljev sprememb bi bilo smiselno področji lokalne samouprave in regionalnega razvoja združiti in imenovati ministra brez resorja, ki bi skrbel za to področje in bil obenem zadolžen tudi za projekt decentralizacije države.

Okrnjen je tudi delokrog nalog zunanjega ministrstva. Področje skrbi za Slovence v zamejstvu in po svetu bo namreč prešlo neposredno pod odgovornost predsednika vlade. Sedanji urad, ki na ministrstvu za zunanje zadeve skrbi za to področje, bo po novem deloval kot vladna služba, ki jo bo vodil državni sekretar.

Do sprememb svežnja zakonov sta imeli pomisleke poslanski skupini LDS in ZLSD. Po njihovem mnenju je tako neupravičeno spreminjanje statusa poslancev in širjenja ugodnosti. Kritike pa so tudi glede nove strukture ministrstev, predvsem povezane z ukinitvijo ministrstva za informacijsko družbo in prenosom nalog na druge resorje. Glede na to, da bo imela vlada poslej eno ministrstvo več, pa se jim tudi zastavlja vprašanje glede racionalizacije in možnih dodatnih stroškov.

Na predlog poslanskih skupin SDS, NSi in SLS je parlamentarna večina z 48 proti 27 dopolnila leta 1992 sprejeti zakon o poslancih z razširitvijo pravice do mirovanja poslanske funkcije tudi za tiste poslance, ki bi jih nova vlada imenovala na mesto državnega sekretarja. Predstavniki strank predlagateljic zakona omenjeno rešitev utemeljujejo s potrebo po učinkovitem in hitrem oblikovanju vlade, medtem ko sta LDS in ZLSD nasprotovali nedopustnemu uvajanju novih privilegijev, kar naj bi kazalo tudi na svojevrsten kadrovski deficit prihodnje vlade.

Dopolnitev zakona o poslancih tako določa mirovanje poslanske funkcije tudi v primeru, da je poslanec imenovan za državnega sekretarja, kot to sicer sedaj velja le v primerih imenovanja

poslanca za predsednika vlade ali ministra. V praksi bi to pomenilo, da bi ga v času njegovega službovanja v vladi v DZ zamenjal nadomestni poslanec, po morebitni razrešitvi ali ugasnitvi sekretarske funkcije pa bi se lahko takšen poslanec brez zapletov vrnil nazaj v poslanske klopi ter bi

bil upravičen do vseh ugodnosti. Med drugim bi bil takšen poslanec, četudi bi poslansko funkcijo hipotetično opravljal le kakšen mesec, upravičen do enoletnega prejemanja poslanske plače po prenehanju funkcije tako kot ostali kolegi, ki so v poslanskih klopih preživeli celoten mandat.

Imena ministrov so končno znana

STA, 23. november 2004

Mandatar Janez Janša je danes predstavil listo kandidatov za ministre v novi vladi. "Kandidati za ministre so:

SDS: Zunanje ministrstvo: **Dimitrij Rupel**, kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana: **Marija Lukačič**, šolstvo in šport: **Milan Zver**, zdravje: **Andrej Bručan**, javna uprava: **Gregor Virant**, gospodarstvo: **Andrej Vizjak**, notranje ministrstvo: **Dragutin Mate**, kultura: **Vasko Simoniti**.

NSi: finance: **Andrej Bajuk**, visoko šolstvo, znanost in tehnologijo: **Jure Zupan**, pravosodje: **Lovro Šturm**, delo, družino in socialne zadeve: **Janez Drobnič**.

SLS: okolje in prostor: **Janez Podobnik**, promet: **Janez Božič**, lokalna samouprava: **Darinka Mravljak**. (ki je kmalu po imenovanju odstopila; najverjetnejši kandidat za ta resor je Ivan Žagar)

DeSUS: obramba: **Karl Erjavec**.

Nove vladne stranke SDS, NSi, SLS in DeSUS so dopoldne tudi podpisale koalicijsko pogodbo, s katero so se zavezale k sodelovanju v vladi. Kot je po podpisu dejal predsednik vlade Janez Janša, pa je koalicija s tem dobila dobro vsebinsko osnovo za nadaljnje delo. Pogodba je po njegovem mnenju kakovostna in daje osnovo za hitrejšo gospodarsko rast in za večjo blaginjo Slovenije.

S podpisom koalicijske pogodbe se je končalo delo po dolgem in napornem usklajevanju, je povedal Janša in dodal, da pričakuje, da se bodo vsi koalicijski partnerji dejansko trudili za njeno izvajanje in da bodo v ospredje postavljali skupno dobro vseh državljanov.

Pogodbo so poleg Janše podpisali tudi predsedniki drugih vladnih strank, torej Andrej Bajuk, Janez Podobnik in Anton Rous.

Po izvolitvi osme vlade nova vlada pripravljena na izzive

STA 4. december 2004

Novoimenovana vlada se je po končani seji državnega zbora in predaji poslov doseďanjega premiera **Antona Ropa** novemu predsedniku vlade **Janezu Janši** sestala na konstitutivni seji. Imenovala je večino državnih sekretarjev v ministrstvih in tri državne sekretarje, ki bodo zaposleni v kabinetu predsednika vlade. Kot je na novinarski konferenci po seji dejal predsednik vlade Janez Janša, je "ekipa državnih sekretarjev kakovostna".

Na predlog predsednika vlade Janše je ministrski zbor za generalno sekretarko imenoval **Matejo Tamaro Fajs**, sicer univerzitetno diplomirano pravnico, ki je bila doslej zaposlena v službi vlade za zakonodajo, v sektorju za kmetijstvo, okolje in prostor.

Vlada je imenovala 13 državnih sekretarjev, ki bodo v pomoč novoizvoljenim ministrom. Za državnega sekretarja na ministrstvu za finance so

imenovali sekretarja v Lekarniški zbornici Slovenije **Bogomirja Špiletiča**, na ministrstvu za gospodarstvo magistro ekonomije **Adrijano Kosem Starina**, ki ima izkušnje v operativnem vodenju podjetij in na področju kapitalskih povezav ter upravljanju naložb, na ministrstvu za notranje zadeve **Vinka Gorenaka**, ki je delal na vseh ravneh notranjega resorja, na ministrstvu za javno upravo **Gorazda Pereniča**, svetovalca v poslovnem sektorju, na ministrstvu za obrambo pa **Francija Žnidaršiča**, ki je na tem ministrstvu že bil državni sekretar.

Božo Cerar, trenutno veleposlanik Slovenije v Varšavi, bo odslej državni sekretar na ministrstvu za zunanje zadeve, **Marjeta Cotman**, ki je doslej med drugim delala kot sekretarka komisije DZ za peticije, je po novem državna sekretarka na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, **Magdalena Šverc**, predavateljica na Teološki fakulteti v Ljubljani, je zdaj državna sekretarka na ministrstvu za šolstvo in šport, **Janez Možina**, profesor na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani, je državni sekretar na ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, **Dorjan Marušič**, ki je bil že doslej državni sekretar na ministrstvu za zdravje,

bo to tudi odslej, **Jelka Pirkovič** z ministrstva za kulturo je bila imenovana za državno sekretarko na tem ministrstvu, **Peter Verlič**, kandidat SDS na evropskih volitvah, je državni sekretar na ministrstvu za promet, **Marko Starman**, ki je bil med drugim državni sekretar v ministrstvu za pravosodje, pa je zdaj državni sekretar na ministrstvu za okolje in prostor. Državna sekretarja v ministrstvu za kmetijstvo in za pravosodje bosta imenovana kasneje, je dejal Janša.

Vlada je imenovala tudi poslanca SDS **Franca Pukšiča**, predsednika DeSUS **Antona Rousa** in literarnega zgodovinarja, esejista in publicista **Aleksandra Zorna** za državne sekretarje v kabinetu predsednika vlade, ki ga bo vodila **Nika Dolinar**. Rous bo bdel nad uresničevanjem ciljev iz koalicijske pogodbe, **Pukšič bo vodil urad za Slovence v zamejstvu in po svetu**, Zorn pa strateški svet za kulturo, izobraževanje in znanost, je pojasnil Janša.

Ustanovili so tudi odbor za državno ureditev in javne zadeve, ki ga bo vodil minister za šolstvo in šport **Milan Zver**, odbor za gospodarstvo, ki ga bo vodil minister za finance **Andrej Bajuk**, in komisijo za kadrovske in administrativne zadeve, ki jo bo vodil minister za upravo **Gregoi Virant**.

Primopredaje poslov na ministrstvih

STA, 6. december 2004

Dosedanji premier **Anton Rop** in novi prvi minister **Janez Janša** sta primopredajo izvedla že v petek, prav tako v petek pa se je nova vlada že sestala na konstitutivni prvi seji.

Dosedanji prometni minister **Marko Pavliha** je ob predaji poslov novemu ministru za promet **Janezu Božiču** med drugim dejal, da so v osmih mesecih njegovega ministrovanja naredili največ, kar so lahko; posebej je omenil resolucijo o prometni politiki Slovenije, ki jo je vlada sprejela sredi julija, sedaj pa čaka na parlamentarno obravnavo. Pavliha je dejal, da je resolucija podlaga za druge državne strategije, med njimi graditev državnih cest.

Božič, ki je bil doslej na čelu Družbe za avtoceste v RS (DARS), bo najprej preveril, v kakšnem stanju je ministrstvo. To zaposluje veliko ljudi, po Božičevem mnenju tudi dobrih, zato je izrazil upanje, da bodo ti ostali; pri predaji in prevzemu poslov je bil navzoč tudi novi državni sekretar oz. namestnik prometnega ministra **Peter Verlič**. Pavliha je dejal, da bo novemu ministru dal tudi nekatere nasvete glede vodenja prometnega resorja, o njih pa javno ni želel govoriti.

Dosedanji minister za okolje in proctor **Janez Kopač** je ob primopredaji novega ministra **Janeza Podobnika** med drugim seznanil s projekti ministrstva, ki so bili zaključeni v preteklih letih

in s še odprtimi projekti tako v Sloveniji kot tudi v EU.

"Menim da za sabo zapuščamo dobro dediščino. Na področju prostora smo reformirali praktično celotno zakonodajo, tako da v prihodnjih letih ne bodo potrebne obsežne zakonodajne spremembe. Bo pa potrebno veliko dela vložiti v izvajanje obstoječih predpisov," je pojasnil Kopač.

Po Kopačevem mnenju so dobro delali tudi na področju okolja, saj so prevzeli vso zakonodajo unije. *"Ta hip smo v prevzemanju okoljskih predpisov celo pred najbolj okoljsko ozaveščenimi državami, kot sta recimo Švedska in Nemčija,"* je izpostavil Kopač. Dodal je, da pa je treba izvesti celo vrsto direktiv, ki bodo zahtevale tudi neprijetne odločitve.

Novi minister se je Kopaču zahvalil za njegovo delo in korektno izpeljano predajo poslov ter poudaril, da se bo v prihodnjih dneh še posebej osredotočil na obveznosti, ki jih je prevzel kot minister glede priprave stališč. Slovenije v odnosu do EU. *"Pred mano je nov izziv, prinašam nov način dela. Vse kar je bilo dobro vodenega bom ohranil,"* je dejal Podobnik. Državni sekretar ministrstva bo **Marko Starman**, kabinet bo vodila **Urša Jesih**, **Marjan Vezjak** pa bo ministru v pomoč na strokovnem področju.

Vasko Simoniti, novi minister za kulturo, je na Maistrovi 10 prevzel posle od svoje predhodnice **Andreje Rihter**. Po primopredaji je na vprašanje, kakšni so njegovi prvi vtisi, dejal: *"Vtisi so izvrstni. Ministrica v odhajanju me je izčrpno informirala o svojem dosedanjem delu in na vsa vprašanja odgovorila z naklonjenostjo in prijaznostjo. Pridobili bomo seveda še nekatere detajle."* Minister Simoniti je še izrazil hvaležnost svoji predhodnici za njeno prizadevno kooperativnost pri predaji poslov.

Na vprašanje, kaj bo prva naloga njegovega resorja, od tistih, ki jih je razgrnil na zaslišanju v parlamentu in v svojem programu, pa je novi prvi mož na Maistrovi 10 odvrnil, da se bo najprej seveda treba seznaniti z vsebino vseh problemov in gradiv, na katere ga je opozorila Rihterjeva - in teh je kar precej. Temu bo posvetil nekaj časa, zraven oblikoval ustrezen kabinet, se seznanil z

vsemi sodelavci na ministrstvu in nato pristopil k reševanju tekočih stvari.

Andreja Rihter pa je povedala, da novemu ministru "veliko napotkov ni dajala", ker Simoniti je pozna kot "odločnega, samozavestnega zgodovinarja, ki točno ve, kaj bo delal, kar je nenazadnje povedal še na 'zaslišanju' in v gradivu". Nasledniku je sicer predala obsežno gradivo o projektih ali vsebinah, ki so jih na ministrstvu pripravili ali naredili v zadnjih štirih letih. V ospredju je bila seveda priprava rebalansa proračuna za leto 2005 in priprava proračuna za 2006 ter zakonodaja, ki je v postopku bodisi na vladi ali pa v državnem zboru.

Novi minister za gospodarstvo **Andrej Vizjak** je prevzel posle od svojega predhodnika **Mateja Lahovnika**. Kot je po primopredaji novinarjem dejal Vizjak, sta z Lahovnikom pregledala vsa področja gospodarskega ministrstva, tako delovanje ministrstva na področju za razvoj podjetij, podjetniškega sektorja in konkurenčnosti kot turizma.

Vizjak in Lahovnik sta pregledala poročila o delu dosedanjih direktoriatov in notranje revizije, spregovorila pa sta tudi o dodeljevanju državnih pomoči in črpanju sredstev iz strukturnih skladov.

Lahovnik je svojega naslednika seznanil z nekaterimi novostmi, ki jih je uvedel v času ministirovanja. Vizjak se bo, kot je dejal, danes sestel še z dosedanjimi državnimi sekretarji na gospodarskem ministrstvu, seznanil pa se bo tudi z novelo zakona o gospodarskih družbah. Lahovnik ga je seznanil tudi z nekaterimi dokumenti, ki so v fazi sprejemanja ali priprave.

Primopredajo poslov je Vizjak ocenil kot korektno, kot svoj prvi ukrep pa je navedel pregled vseh poročil v zvezi s sedanjim delovanjem ministrstva.

Lahovnik je novemu ministru za gospodarstvo obljubil, da bo "prvih sto dni skladno s parlamentarno prakso zelo prijazen opozicijski poslanec". *"Prepričan sem, da se bo Vizjak po svojih močeh trudil delovati v dobrobit Slovenije,"* je dejal Lahovnik.

Vizjaka v torek čaka še prevzem poslov na ministrstvu za informacijsko družbo, saj informacijska infrastruktura prehaja na gospodarsko ministrstvo. Kot je dejal Vizjak, bo z dosedanjim ministrom za informacijsko družbo Pavlom Gantarjem spregovoril tudi o odškodninski tožbi Vege proti državi. Danes zato minister za gospodarstvo o tem ni želel govoriti, dejal je le, da po prvih informacijah položaj Slovenije v zvezi s tožbo ni tako slab. Država mora sicer do četrtega odgovoriti na tožbo Vege.

Posle so prevzeli še: od **Vlada Dimovskega** novi minister za delo, družino in socialne zadeve **Janez Drobnič**, od **Milana Pogačnika** ministrica za kmetijsko, gozdarstvo in prehrano **Marija Lukačič**, od **Antona Grizolda** minister za obrambo

Karl Erjavec, od **Slavka Gabra** minister za šolstvo in šport **Milan Zver** ter minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo **Jure Zupan**, od **Marka Pavlihe** pa minister za promet **Janez Bočič**, od **Zdenke Cerar** minister za pravosodje **Lovro Šturm**.

Minister za javno upravo **Grega Virant** ter minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo **Jure Zupan** in minister za gospodarstvo **Andrej Vizjak** bodo posle na ministrstvu za informacijsko družbo prevzemali tudi v torek. Kdaj pa bo posle (po petmesečnemu dopustu/odpustu) prevzel novostari zunanji minister **Dimitrij Rupel**, ni znano.

Po sicer nenapisanih pravilih parlamentarne tradicije ima nova vlada 100 dni miru za seznanjanje z razmerami in operativno pripravo.

Drnovšek ministrom zaželel uspešno delo

Primopredaje še niso končane
STA, 7. december 2004

Predsednik republike **Janez Drnovšek** je predsednika vlade **Janeza Janša** in njegovo vladno ekipo sprejel v predsedniški palači. Predsednik Drnovšek jim je zaželel uspešno delo. Janša pa se je Drnovšku zahvalil za korektno sodelovanje pri sestavljanju te vlade in izrazil pričakovanje, da bo tako tudi v prihodnje.

Drnovšek je članom nove vlade dejal, da so sprejeli pomembno odgovornost. Poudaril je, da delo vlade ni enostavno, po svojih izkušnjah pa ve, da gre za izjemno zahtevno nalogo, ki zahteva veliko angažiranja. Izrazil je željo, da bi preizkušnje, ki jih čakajo, čim boljje prestali, da bi skrbeli za nadaljnji razvoj Slovenije na vseh področjih in da bi Slovenijo dokončno utrdili v evropskem merilu kot pomembno in uspešno državo. S tem ko smo postali člani Evropske unije in zveze Nato, razvoj ni končan, ampak se začena novo poglavje in čakajo nas novi izzivi, je še opozoril.

Janša pa je dejal, da prihodnje obdobje ne bo lahko in treba bo poiskati odgovore na številna vprašanja. Nadaljevati nameravajo vse isto, kar je bilo do zdaj dobrega storjenega, končati nekatere

začete reforme ter se spopasti z novimi izzivi. Med temi je izpostavil javnofinančne izzive, saj mora Slovenija izpolniti kriterije za vstop v evropsko monetarno unijo. Med zunanjepolitičnimi izzivi pa je omenil predsedovanje Slovenije Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE).

Dopolodne so minister za javno upravo **Grega Virant**, minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo **Jure Zupan** ter minister za gospodarstvo **Andrej Vizjak** prevzeli posle na ministrstvu za informacijsko družbo.

Večina novopečenih ministrov je primopredaje opravila že včeraj, nekateri pa bodo to opravili v nekaj prihodnjih dneh. Tako bo primopredaja poslov na Ministrstvu za zdravje v petek, 10. decembra, saj prej ni mogoča, ker je dosedanji minister **Dušan Keber** v tujini, primopredaja na Ministrstvu za zunanje zadeve pa bo takoj, ko bo to mogoče, so sporočili vladni tiskovni predstavniki. Minister za zunanje zadeve **dr. Dimitrij Rupel** je namreč na ministrskem zasedanju Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi v Sofiji.

Bivši premier Anton Rop z rokovanjem predaja oblast novemu predsedniku vlade Janezu Janši

Novi ministri:
SDS

*Dimitrij Rupel,
Zunanji minister*

*Marija Lukačič
Kmetijstvo, gozdarstvo in
prehrana*

*Milan Zver
Šolstvo in šport*

*Andrej Bručan
Zdravje*

*Gregor Virant
Javna Uprava*

*Andrej Vizjak
Gospodarstvo*

*Dragutin Mate
Notranje ministrstvo*

*Vasko Simoniti
Kultura*

*Lovro Šturm
Pravosodje*

*Janez Božič
Promet*

NSi

*Andrej Bajuk
Finance*

*Janez Drobnič
Delo, družina in socialne
zadeve*

*Ivan Žagar
kandidat za lokalno
samoupravo*

DeSUS

*Jure Zupan
Visoko šolstvo, znanost in
tehnologijo*

SLS

*Janez Podobnik
Okolje in prostor*

*Karl Erjavec
Obramba*

Državni sekretarji

Bogomir Špiletič
Finance

Franc Pukšič
Za slovence v zamejstvu in po svetu

Anton Rous
Kabinet

Dr. Janez Možina
Visoko šolstvo, znanost in tehnologija

Vinko Govenak
Javna uprava

Gorazd Perenič
Poslovni sektor

Dr. Božo Cerar
Ministrstvo za zunanje zadeve

Slik drugih državnih sekretarjev še nimamo.

Ustoličenje nadškofa Urana

Slike povzete po internetu iz Dela

Novi ljubljanski nadškof in metropolit ALOJZ URAN

(Povzeto po tiskovnem uradu Slovenske Škofovske Konference)

Papež **Janez Pavel II** je 25. oktobra imenoval ljubljanskega pomožnega škofa **Alojza Urana** za novega ljubljanskega nadškofa in metropolita, ki je bil v nedeljo 5. decembra v stolnici sv. Nikolaja tudi slovestno ustoličen. Do tedaj je vodil nadškofijo ljubljanski pomožni škof **Andrej Glavan**. Uran je tako zamenjal **dr. Franca Rodeta**, ki je 21. aprila v Vatikanu nastopil mesto prefekta kongregacije za ustanove posvečenega življenja in skupnosti apostolskega življenja.

Alojz Uran se je rodil 22. januarja 1945 v Spodnjih Gameljnah v župniji Šmartno pod Šmarno goro. Po osnovni šoli se je leta 1960 vpisal na bežigradsko gimnazijo, kjer je leta 1964 maturiral. Istega leta je vstopil v bogoslovje in bil leta 1970, po končanem študiju na teološki fakulteti, v ljubljanski stolnici posvečen v duhovnika. Svoje prvo duhovno službo je kot stolni vikar nastopil v stolni župniji sv. Nikolaja, kjer je ostal do leta 1974. Jeseni istega leta je odšel na študij v Rim. Na katehetskem inštitutu pedagoške fakultete papeške salezijanske univerze je opravil katehetskopolit specializacijo in leta 1978 študij sklenil z magistriranjem o katehezi odraslih. Po vrnitvi v domovino je še istega leta postal rektor malega semenišča pri sv. Petru v Ljubljani. Leta 1980 je postal župnik v Šentvidu nad Ljubljano. V letih od 1981 do 1989 je bil prodekan dekanije Ljubljana-Šentvid. Ves čas je bil član nadškofijskega in medškofijskega katehetskega sveta in član komisije za duhovne poklice. Bil je tudi predavatelj na teološki pastoralni šoli s katehetskopolit specializacijo, ki deluje v okviru teološke fakultete. Škofovsko posvečenje je prejel v Rimu, kjer ga je 6. januarja 1993 v škofa posvetil Janez Pavel II.

Prvi škof ljubljanske škofije je bil Žiga grof Lamberg (1463-1488). Prvi nadškof in metropolit v ljubljanski nadškofiji je bil Mihael baron Brigido (1788-1806), drugi nadškof pa je bil Anton Vovk (1961-1963), ki so ga nasprotniki Cerkve 20. januarja 1962, v Novem mestu polili z bencinom in zažgali. Tretji nadškof Jožef Pogačnik (1963-1980) - bil je

zaprt v letih 1946-1951. Hkrati pa je bil tudi drugi metropolit (predstojnik cerkvene pokrajine, ki danes povezuje vse tri slovenske škofije). Četrti nadškof in tretji metropolit je bil dr. Alojzij Šuštar (1980-1997), ki kot upokojeni nadškof živi v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano. Peti nadškof in četrti metropolit je bil dr. Franc Rode (1997-2004), ki je bil za nadškofa imenovan 5. marca 1997, 6. aprila pa je prejel škofovsko posvečenje. 7. aprila 1997 pa je kot nadškof tudi uradno prevzel ljubljansko nadškofijo. Nadškof Rode je bil 21. aprila 2004 premeščen v Rim. Vodstvo nadškofije je po njegovem odhodu kot upravitelj prevzel pomožni škof Andrej Glavan dokler ni 5. decembra letos prevzel nadškofijo nadškof Alojz Uran.

Za imenovanje škofov je izključno pristojen Sveti sedež, kot ga določa zakonik cerkvenega prava. Postopek za imenovanje novega ljubljanskega nadškofa je vodil apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello. V skladu z zakonom cerkvenega prava je nuncij naredil poizvedbe in pripravil listo treh možnih kandidatov. Osebno mnenje je mnenje škofov o treh predlaganih kandidatih je poslal Svetemu sedežu. Nuncij se je za sposobnosti kandidatov posvetoval tudi s člani zbora svetovalcev in stolnega kapitlja, pa tudi z nekaterimi drugimi duhovniki in laiki. Postopek izbire novega nadškofa nato nadaljuje kongregacija za škofo, končno pa ga imenuje papež osebno. Civilna oblast pa na izbiro kandidata nima nobenega vpliva.

Metropolit je nadškof, ki predseduje cerkveni pokrajini, njegove pravice in dolžnosti določajo kann. 435-438 ZCP. V podrejenih škofijah ima metropolit pravico nadzorovati, da se natančno ohranja vera in cerkvena disciplina, sicer pa v teh škofijah nima vodstvene oblasti. V treh mesecih po prejemu škofovskega posvečenja, ali če je bil že posvečen, po kanoničnem prevzemu škofije, je papeža dolžan prositi za palij, ki je znamenje oblasti, katero ima metropolit po pravu v cerkveni pokrajini v občestvu z rimsko Cerkvijo.

Zgodovina ljubljanske škofije in ljubljanskih škofov

Dr. Andrej Stajc, tiskovni predstavnik Slovenske Škofovske Konference

Prve želje po samostojni škofiji v avstrijskem delu oglejskega patriarhata so bile izražene že v 13. stoletju. Govorilo se je celo o prenosu pičenske škofije v Gornji Grad, a je ostalo le pri načrtu. Po ukinitvi svetne oblasti oglejskega patriarhata leta 1420, ko so patriarhi prišli pod beneški vpliv, je problem samostojne škofije v avstrijskem delu patriarha postal znova aktualen. Do premikov je prišlo kmalu po smrti zadnjega celjskega grofa Ulrika II leta 1456. Celjska dediščina je namreč prešla po dedni pogodbi na Habsburžane. Celjani pa so imeli patronat nad več cerkvami in samostani, med drugimi tudi nad benediktinskim samostanom v Gornjem Gradu.

Dohodki tega samostana pa so bili osnova cesarju Frederiku III, ko je 6. decembra 1461 ustanovil ljubljansko škofijo. Papež Pij II (1458-1464) jo je kanonično potrdil 6. septembra 1462 ter njo in škofo čez štiri dni izvzel iz patriarhove oblasti in jo neposredno podredil papežu. Cesar si je zase in za naslednike pridržal pravico imenovanj ljubljanskega škofa. Noben imenovan pa škofije ni mogel prevzeti, dokler ni bil tudi potrjen od papeža.

Naslednji pomemben dogodek v zgodovini ljubljanske škofije je ustanovitev nadškofije in metropolije leta 1787 pod cesarjem Jožefom. Tretji mejnik je 500. obletnica ustanovitve škofije, ko je papež Janez XXIII (1963-1978) obnovil oziroma ustanovil samostojno metropolijo (cerkveno pokrajino) s sedežem v Ljubljani in sufraganom v Mariboru.

Do sedaj se je na sedežu ljubljanske škofije zvrstilo 33 rednih in 12 pomožnih škofov in vsak je bil nekaj posebnega. Ljubljanski škofje so bili poleg redne dejavnosti na cerkvenem področju aktivni tudi na diplomatskem, vojaškem in političnem področju. Nekateri so bili v Notranji Avstriji celo državni namestniki. Imeli so različne težave, vse do škofa Tomaža Hrena (1597-1630), ki je imel več težav s protestanti. Škof Tomaž

Hren je znan tudi po tem, da je dobil dovoljenje za uporabo slovenskega protestantskega Dalmatinovega Svetega pisma. Njegovi nasledniki so povečevali škofijsko posest ter dohodke in bili graditelji cerkva, prve javne knjižnice (danes semeniška knjižnica v Ljubljani) in gradu na Goročanah). Bili so mecenji za še danes pomembna dela, kot Nemiško-slovenki in Slovensko-nemški slovar med škofovanjem Antona Alojzija Wolfa (1824-1859) in Zlatousta Pogačarja (1875-1884).

Nekateri ljubljanski škofje so bili škofje že drugod. Škof Jakob Viljem grof Leslie (1718-1727) je bil škof v Vacu na Madžarskem, škof Leopold grof Petazzi (1760-1772) v Trstu. So pa tudi napredovali iz Ljubljane: škof Ferdinand grof Kuenburg (1701-1711) v praškega nadškofa, škof Avgustin Gruber (1815-1823) v salzburškega škofa, škof Jakob Missia (1884-1898) v goriškega nadškofa in prvega slovenskega kardinala; prvi ljubljanski nadškof Mihael baron Brigido (1788-1806) pa je celo nazadoval v spiškega škofa.

Nekateri so bili najprej pomožni škofi in šele potem postali škofi, n.pr. Karel Janez grof Herberstein (1772-1787), škof Gregorij Rožman (1933-1945), nadškof Antom Vovk (1945-1963) in nadškof Jožef Pogačnik (1963-1980). Med njimi so bili tudi domoljubi, kot nadškof Anton Bonaventura Jeglič (1898-1930), ki je leta 1905 ustanovil prvo popolno slovensko gimnazijo in leta 1917 podprl Majniško deklaracijo.

Društvo SAVA
želi vsem bralcem Glasila

VESEL BOŽIČ in SREČNO, ZDRAVO TER
USPEŠNO NOVO LETO 2005

Slovenija ima novega metropolita

STA, 5. december 2004

Alojza Urana, novega ljubljanskega nadškofa in metropolita, je popoldne ob 16. uri med mašo v ljubljanski stolnici umestil nuncij **Santos Abril y Castelló**. Kot je v svojem nagovoru in zahvali med drugim poudaril Uran, je sprejem te službe breme in križ, pa tudi dar in velika odgovornost. *"Zaupam v božjo moč in modrost ter v materinsko varstvo Marije Pomagaj, pa tudi v obljubljeni molitveno podporo mnogih dobrih ljudi in v zavzeto sodelovanje zvestih sodelavcev."* Za generalnega vikarja je novi ljubljanski nadškof in metropolit izbral ljubljanskega pomožnega škofa **Andreja Glavana**.

Slovesne maše v ljubljanski stolnici, ki je potekala na drugo adventno in Miklavževo nedeljo, so se poleg vernikov, duhovnikov in nadškofovih najozžjih sodelavcev udeležili predstavniki novoizvoljene vlade ter družbeno-političnega in kulturnega življenja. Med njimi premier **Janez Janša**, minister za delo **Janez Drobnič**, finančni minister **Andrej Bajuk**, notranji minister **Dragutin Mate**, okoljski minister **Janez Podobnik**, pravosodni minister **Lovro Šturm**, minister za zdravje **Andrej Bručan** in obrambni minister **Karl Erjavec**, ljubljanska županja **Danica Simčič**, evropski poslanec **Lojze Peterle** in rektor ljubljanske

univerze **Jože Mencinger**. Poleg slovenskih škofov, članov Slovenske škofovske konference, kardinala **Alojzija Ambrožiča**, nekdanjih ljubljanskih metropolitov **Franceta Rodeta**, zdaj prefekta kongregacije ustanov posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja v Vatikanu, in **Alojzija Šuštarja**, so bili na slavnostni umestitvi prisotni tudi številni predstavniki drugih cerkva in veroizpovedi iz Slovenije in tujine. Pri maši sta sodelovala tudi župnijski pevski zbor stolne župnije in pevski zbor Anton Foerster.

Papež Janez Pavel II. je imenoval 59-letnega Alojza Urana za novega (šestega) ljubljanskega nadškofa in metropolita 25. oktobra letos. Nadškofijski sedež se je izpraznil aprila letos, ko je njegov predhodnik nadškof **Franc Rode** odšel v Rim za prefekta kongregacije za redovnike.

Že naslednji dan pa je novi nadškof Uran vodil svojo prvo (in 19. redno) sejo slovenske škofovske konference. Udeležili se je bodo tudi nuncij Castelló in predstavniki škofovskih konferenc iz sosednjih držav Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške. Nekateri od njih bodo namreč v Ljubljano prišli že danes na slovesnost umestitve novega ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita.

Uran se je zahvalil papežu

Delo, 10. december 2004

Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit **Alojz Uran** se je **papežu Janezu Pavlu II.**, ki ga je v Vatikanu sprejel v zasebno avdienco, zahvalil za zaupanje, ki mu ga je izkazal z imenovanjem za nadškofa 25. oktobra letos. Prenesel mu je tudi pozdrave slovenskih škofov, papeža pa so - kot je po avdienci povedal Uran - zanimale predvsem razmere v Sloveniji, pa tudi zdravje nekdanjega ljubljanskega nadškofa **Alojzija Šuštarja**.

Uran je papežu orisal trenutne politične razmere v Sloveniji in pojasnil, da so v naši državi znova na oblasti stranke slovenske pomladi. Izrazil je upanje, da se bodo odnosi med državo

in verskimi skupnostmi normalizirali. Po njegovih besedah je treba predvsem iskati skupne točke, ki jih ni malo, in si prizadevati, da bi Slovenija postala bolj prijazna in odprta družba, brez sumničenja in podtikanja.

Nadškof Uran se je srečal tudi z državnim sekretarjem Svetega sedeža, kardinalom **Angelom Sodanom**, ki je poudaril pomen pastoralne in nove evangelizacije v Sloveniji. Zanimalo ga je tudi, kako dolgo bo Slovenija še izjema med evropskimi državami, saj nima verskega pouka v šolah. Uran je odgovoril, da upa, da se bo to vprašanje

začelo čim prej reševati. Vatikanski sporazum pa so ocenili kot dobro izhodišče za prihodnost.

Ljubljanski nadškof se bo pred koncem obiska v Rimu srečal če s Slovenci, ki študirajo na papeških zavodih Slovenik, Germanik in Teutonik. Obiskal bo tudi Radio Vatikan, kjer bo gost v

slovenski oddaji. S svojim predhodnikom, prejšnjim nadškofom in metropolitom **Francom Rodetom**, ki sedaj v Vatikanu opravlja funkcijo prefekta kongregacije za ustanove posvečenega življenja, pa se ne bosta srečala, saj ga je Rode obvestil, da ima druge obveznosti.

Duhovna misel - Luč nam je zasijala

Roman Travar, C.M.

Dolgi poletni dnevi so že zdavnaj minili. Za njimi so prišli postopno krajši jesenski dnevi, obarvani s sivino jesenskega deževja. V pisanih barvah odeto drevje, ki je v zgodnji jeseni bilo okras narave, je postopoma postajalo vse bolj golo in se pripravilo na zimsko mirovanje. Tudi živali se pripravljajo na mrzle in ledene dneve. Nabirajo in zbirajo hrano za dolge zimske mesece, ko bo sneg pobelil njihova lovišča in zavetišča. Mnoge izmed njih so si že uredile topla zimska počivališča, kjer bodo prespala najhujšo zimo in mraz. Vsa narava se pripravlja, da se odene v zimsko snežno idilo.

Mesec december je znanilec prihajajoče zime, ko s severa privršijo mrzli severni vetrovi in s seboj prinesejo sneg in mraz. Iz dneva v dan krajši dnevi in daljše noči nas pripeljejo do vrhunca, ko noč pokaže svojo moč v svoji najdaljši noči; ko tema premaga svetlobo dneva in temna noč obvladuje svetlobo dneva.

Kljub tej otožni jesenski sliki, ko nas prihajajoča zima primora, da se umaknemo v zavetje svojih domov, pa je v nas vse polno življenja in veselega pričakovanja. Že od prvih dni decembra čistimo in krasimo naše domove. Iz kleti prinašamo raznobarvne luči in jih skrbno obešamo v naših stanovanjih, okrog hiš in po vrtovih. Vsak izmed nas si želi vsaj nekoliko razsvetliti dolge zimske noči. Mnogi hitijo po nakupih, da bi se pod okrašenim drevescem našlo vsaj eno darilo za vsakogar.

Vse to pa bi ne imelo nobenega pomena, če ne bi pred vsem tem videli še bogatejše vsebine, ki jo prinaša zadnji mesec leta. Za nas kristjane je to eden izmed najpomembnejših mesecev, saj

se je izpolnila dolgo obljubljen Božja obljuba o prihodu Odrešenika na svet. Ljudstva stare zaveze so pričakovala odrešenje, saj so hrepenela po nebesih, ki so bila zaprta zaradi prvega greha. Še posebej je Božje odrešenje pričakovalo Božje ljudstvo Stare zaveze – Izraelci, katerim je Bog obljubil, da bo iz njihovega naroda prišel Mesija – Odrešenik, ki bo pasel vse narode sveta. To hrepenenje po odrešenju najdemo v tekstih Stare zaveze vse od Abrahama naprej. Knjiga Psalmov poetično opisuje in napoveduje Odrešenikov čas, ki bo napolnjen z veseljem in radostjo, s pravičnostjo in mirom, s slavo in zahvalo. V tistem času bo luč prižgana za pravičnega. (prim Ps 97,11)

Véliki prerok Božjega odrešenja je bil prerok Izaija, ki je najnatančneje napovedal značilnosti in kvalitete Božjega Odrešenika. Omenja ga kot človeka, ki se bo rodil iz Device in bo odrešil Božje ljudstvo vseh njegovih grehov in zablod. Izaija, podobno kot knjiga Psalmov, napoveduje 'zlate' čase ob prihodu Odrešenika na svet. Če je bil človek zaradi greha v raji obsojen na trpljenje in smrt, je prihod Božjega Sina na svet kot svetla luč, ki razsvetljuje vse ljudi, kakor se za enja poglavje, ki opisuje prihod Kneza miru: *»Ljudstvo, ki je hodilo v temi, je zagledalo veliko luč, nad prebivalci v deželi smrtne sence je zasijala svetloba.»* (Iz 9,1)

In prav to se je zgodilo ob rojstvu Jezusa v Betlehemu. Pastirji, ki so prenočevali na prostem, so bili deležni Božje svetlobe: *»Gospodov angel je stopil k njim in Gospodova slava jih je obsijala.»* (Lk 2,9) Še drugo znamenje se je pojavilo na nebu: zvezda, ki je vir svetlobe in jo odseva v

brezmejnost veselja, je tri modre z Vzhoda pripeljala v Judejo in jih nato popeljala k novorojenemu Odrešeniku v Betlehem. Modri, ki so opazovali zvezdno nebo, so na njem opazili nenavadno zvezdo, ki jim je razodela izredni dogodek rojstva in jih je vodila do kraja, kjer se je udejanjilo učlovečenje Boga med ljudmi.

O luči je spregovoril tudi starček Simeon, ko se je srečal z Jezusom, ko sta ga mati Marija in Jožef prinesla k darovanju v tempelj: *»Moje oči so videle tvojo rešitev, ki si jo pripravil pred obličjem vseh ljudstev: luč v razsvetljenje poganom in slavo Izraela, tvojega ljudstva.«* (Lk 2,30-32)

Bogata vsebina božičnih praznikov nas kliče, da se nanje dobro pripravimo. Cerkev nam daje

adventni čas, ki je priložnost, da se ustavimo in razmislimo o svojem življenju. Povabljeni smo, da storimo več dobrih del in se varujemo hudega ter se ob branju Božje Besede poglobljamo v skrivnost učlovečenja. Tako ne bodo ob praznikih krasile naših domov le zunanje luči, ampak tudi naša notranja luč, ki bo pregnala temo greha. Novorojeni Jezus prihaja med nas kot luč, ki razsvetljuje vse, kar je bilo zavito v temo greha. Pojdimo mu naproti in ga sprejmimo v naše domove in v naša srca. Kajti *»resnična luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, je prihajala na svet.«* (Jn 1,9)

Želim vam blagoslovljene božične praznike in naj vam svetloba novorojenega deteta zasije v vaših srcih.

Naše življenje

Anica Resnik

Na svoji večni poti okrog sonca se v jeseni severna polobla naše zemlje obrača postrani od sonca, kar nam krajša dnevno svetlobo in pripravlja naravo k zimskemu počitku... Zaprli smo vrata naših poletnih hišic in pogledali v koledar in oznanila...

Oktober... V soboto 16. oktobra se je za banket Dom Lipa zbralo okrog tristo gostov v dvorani pri Brezmadežni. Predsednik upravnega odbora Anthony Klemenčič se je vsem prijateljem doma Lipa zahvalil za vso pomoč tekom leta, za uspeh Walk-a-thona, ki je letos dosegel dvainšestdeset tisoč dolarjev. Poseben gost tega večera je bil Darko Medved, ki je kot invalid z eno nogo letos avgusta priplezal do Aljaževe kočice na Triglavu in dosegel svoj cilj zbrati štirideset tisoč dolarjev za Dom Lipa. Za ples je igral orkester Matije Lebarja.

V veži Doma Lipa raste posebno drevo – slovenska lipa: deblo je kovinasto, veje tudi, nima še listov. Na prazne veje pa lahko pripenjate liste z darom en tisoč dolarjev in vašim imenom. Storili boste veliko dobro delo v spomin vas samih ali vaših pokojnih.

Misijonska nedelja 24. oktobra nas spominja vseh misijonarjev, ki po celem svetu oznanjajo evangelij ljubezni in miru, pomagajo ljudem k izobrazbi in boljšemu življenju. Od časov škofa Friderika Barage in njegovih sodobnikov med ameriškim Indijanci so stotine slovenskih misijonarjev in misijonark prinašale resnico Kristusovega nauka v Afriko in Azijo. Tako je še danes. Bodimo misijonarji vsak v svojem okolju za boljše, pravičnejšo moderno družbo. V naših cerkvah smo pri nedeljski kavi in zajtrku zbirali darove za naše misijonarje. Popoldne pa poskušali srečo in kupovali na Bazarju v domu Lipa, ki ga vsako leto pripravi ženski klub.

27. oktobra je Slovenska gospodarska zborica v sodelovanju z Domom Lipa v restavraciji Linden pripravila večer z Darkom Medved, ki nam je v slikah prikazal svoj pohod na Triglav v spremstvu svoje družine in prijateljev, zdravnice dr. Elizabete Kocmur pod varstvom Slovenske vojske. Bil je edinstven, nepozaben dogodek, vreden opombe v knjigi Ginnes Records. Naj pogumnega Darkota Bog ohranja še mnogo let, - šestdeseto je junaško dosegel, čestitamo!

Našo vsakdanjost spremlja krščanska tradicija molitev, nedelj in običajev. Tako je oktober mesec rožnega venca, november spomin naših rajnih, december duhovna priprava na Kristusovo rojstvo (advent) itd. Na zunaj je čas banketov, darov, družinskih in prijateljskih srečanj.

6. november je bil pri Brezmadežni prvi slavnostni ples Slovenske šole v počastitev nekdanjih maturantov. Romantično atmosfero je oživiljal orkester Matije Lebarja.

13. novembra je tam prekmursko društvo Večerni zvon priredil Martinovanje. Igral je Planinski kvintet.

4. decembra je Slovenski dom, eno najstarejših društev skupnosti, priredil družbeni večer s plesom in nastopom mladinske skupine v posebnih interpretaciji Prešernove pesmi Povodni mož. V dvorani Marije Pomagaj na Manning Ave., je predsednik društva Oskar Koren s svojimi odborniki

pripravil izredno prijeten in domač večer. Društvo Slovenski dom vsako leto z denarno nagrado podpre Dom Lipa, Slovensko šolo in obdaru nekaj zaslužnih študentov. Letos so denarno nagrado prejele univerzitetne študentke Jennifer Grmek, Kristina Križan in Amanda Stefanyk. Posebne čestitke pa je bila deležna gospa Nellie Bavdek, ki je na York University dosegla častno akademsko diplomo. Za ples je igral orkester Veseli Pomurci.

Ta večer je praznoval svoj 79. rojstni dan Franc Grmek, nekdanji slovenski mladinski telovadni prvak, navdušen lovec, nekdanji predsednik Slovenskega doma in pisatelj dveh knjig Orli pod Triglavom in Izziv divjine. Čestitamo!

12. oktober se je od tega sveta poslovil Janez Gornik, ki je 10. septembra letos praznoval svoj 102. rojstni dan. Bil je dozdaj najstarejši Slovenec v Torontu. Ženi Rezki in družini naše iskreno sožalje.

Tone Muhič – Devetdesetletnik

Anica Resnik

... se je rodil 6. decembra 1914 v župniji Ambrus na Dolenjskem kot peti v družini trinajst otrok. Kot član kraljeve garde v Beogradu je opravljal vojaško službo in po odsluženem vojaškem roku končal policijsko šolo v Zemunu. V Ljubljani je bil najprej pri prometni, potem kriminalni policiji do leta 1945. Verna družina se je uprla komunizmu. Pet sinov je zgubilo življenje med in po vojni. Oče je umrl na posledicah novomeškega zapora.

Tone je tri leta preživel v Begunskem taborišču Spittal na Koroškem. Ko je Kanada začela sprejemati evropske begunce, je leta 1948 Tone z veliko skupino fantov odšel v novo deželo na enoletno obvezno delo na kanadskih

Tone Muhič z ženo Marijo

železnicah. Po enem letu se je večina fantov preselila v Toronto, poiskala delo in začela novo življenje v svobodnem svetu. 5. novembra 1949 se je Tone poročil z Marijo Perovšek, doma od Sv. Gregorja, ki je kot gospodinjstva pomočnica odslužila svoj kontrakt v Ottawi. Srečala sta se pri pevskem zboru v Spittalu. Letos sta obhajala petinpetdesetletnico skupnega življenja v družini pet otrok. Tonetova prva zaposlitev je bila v mizarški delavnici. Sčasoma je postal samostojen gradbeni podjetnik. Po

upokojitvi je sprejel mesto delovodje pri zidavi starostnega doma Lipa in prostovoljno v tej službi vztrajal vse do dovršenega poslojja naše starostne ustanove, ki nam je vsem v ponos.

Tonetovo največje veselje pa je petje. Njegov stric, organist v Ambrusu, ga je že kot mladeniča uvajal v zborovsko petje in vzgajal mladega tenorista za solo petje. Petje je dopolnjevalo njegovo življenje v Ljubljani, v taborišču, na železnici v Kanadi, pri prvih slovenskih mašah v Torontu. Povsod je našel svoje mesto med pevci. V naši župnijski cerkvi Marije Pomagaj oba z ženo Marijo že petdeset let prepevata Bogu in Mariji v čast in zahvalo. V svojih poznih letih sta še oba aktivna člana naše

skupnosti. V domu Lipa se tedensko srečujeta s prijatelji in stanovalci, sta dolgoletna zvesta naročnika ljubljanskega tednika Družina. Poleg vseh dejavnosti, pa je Tone po svetovnem medmrežju dobro informiran o dogodkih po svetu in daljni domovini Sloveniji.

V imenu župnijskega občestva Marije Pomagaj mu je pri nedeljski maši župnik Tine Batič Tonetu zaželel srečno pot v novo desetletje.

Obletnica smrti škofa Rožmana

Povzeto po Radio Ognjišče - Oddaja Slovincem po svetu in domovini

16. novembra, smo se spominili obletnice smrti ljubljanskega škofa v begunstvu, Gregorija Rožmana. Minilo je že 45 let odkar je Bog poklical k sebi svojega služabnika, ki je bil prisiljen preživeti svoja zadnja leta v tuji deželi, v deželi ki ga je sprejela kot begunca, a ni pa več mogel opravljati svojega dela. Bil je še vedno ljubljanski škof in ni imel pravega statuta v tej škofiji. Bival je kot gost mons. Omana v župnišču Sv. Lovrenca. Takrat je tam služil kot kaplan mladi duhovnik in poznejši škof Edvard Pevec. O škofu Rožmanu je enkrat zapisal takole. "Vidim trpljenje, grenke solze in globoko bolečino v škofu, ki samo z daljave lahko seže po ljudeh ki ga potrebujejo. V njemu vidim Kristusovo ljubezen, ki želi odpustiti tistim ki so mu naredili krivico".

Da je škof Rožman res doživel krivico je razvidno, če beremo zapise ljudi ki so trpeli v tistih časih skupaj z škofom. Obsojen je bil da je sodeloval z okupatorjem, kar je laž. Žrtvoval in poniževal se je pred okupatorjem, da je reševal kar se je rešiti dalo, beračil je za

rojake brez razlike na politično opredeljenost. Z zvijačo je bil prepeljan na Koroško leta 1945, češ tam so Angleži in bi lahko več dobrega storil za Slovence kakor v Ljubljani. Ko je situacijo spoznal se je hotel vrniti nazaj v Ljubljano, tudi peš, a je bilo preprečeno. Čakala ga je težka in dolga, mučna pot v tujino, proč od svojih ovca. Skoraj kot siromak je živel v takrat razkošni Ameriki. Rojaki so naredili nabirko za svojega škofa in zbrali skoraj 22.000 US dolarjev, v petdesetih letih velika vsota denarja, za svojega ljubega moža cerkve. A ko je to dobil, je vse skupaj daroval za večje reveže.

"Teža križa in plačilo" je bilo njegovo škofovsko geslo. Naj mu Dobri Bog poplača.

Truplo ljubljanskega škofa Rožmana leži na majhnem pokopališču na ameriških Brezjah v Lemontu, ne daleč od mesta Chicaga. Vse prošnje rojakov, ki so želeli krsto prekopati in prepeljati na slovensko zemljo, da bi človek, ki je tako ljubil svoj narod, počival v svoji domači zemlji, so bile odklonjene. Kdo se boji resnice?

Društvo Slovenski Dom
želi vsem članom in bralcem Glasila doma
in po svetu

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO
NOVO LETO 2005

Društvo Holiday Gardens
želi vsem članom in prijateljem

VESELE IN ZADOVOLJNE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 2005

Slovenski Dom Banket 2004

Oscar Koren

Društvo Slovenski Dom je praznovalo 40. banket v soboto 4. decembra v dvorani Marije Pomagaj na Manning Avenue v Toronto. Med gosti, ki jih je bilo okoli 200, so bili člani in članice društva Slovenski Dom kakor tudi predstavniki drugih slovenskih organizacij kot so društvo Sava iz Kitchenerja, Slovenska šola, Dom Lipa, Slovenska Telovadna Zveza, VSKO in slovenski radijo. Kuharice pod vodstvom Minke Hace so pripravile okusno slovensko pojedino. Program ki ga je vodila Majda Resnik se je začel z razdelitvijo priznanj in nagrad. Priznanja za uspešno diplomu iz York University

sta dobile Nellie Bavdek in Jennifer Gormek. Štipendije so dobile Kristina Krizan in Amanda Stefanyk. Kulturno nagrado je dobila Slovenska šola in Dom Lipa. Igral je orkester Veseli Pomurci.

Glavna točka večera je bila igra Povodni Mož ki so jo predvajali študentje iz Slovenske šole pod vodstvom Sonje Kolenko. Po igri je bila plesna točka "break dance" in dva pevca sta zapela nekaj lepih slovenskih pesmi. Zadnja točka programa je bil srečolov. Kot vsako leto je tudi letos dohodek banketa in srečolova namenjen podpori Domu Lipa, Slovenski šoli in štipendijam za slovenske študente. To pa je tudi vzrok, da je banket Slovenskega Doma vsako leto dobro obiskan in po navadi so vstopnice razprodane že pred banketom.

Povodni Mož, ples z lepo Urško

Gostje gledajo predstavo Povodni Mož

Slovenski Dom se lepo zahvaljuje vsem ki so pomagali pri organizaciji letošnjega banketa, prav tako pa tudi vsem sponzorjem ki so pripomogli da je banket tako lepo uspel. Kdor želi biti obveščen kdaj ima Slovenski Dom naslednje prireditve naj kliče na (905) 669-2365.

Nellie Bavdek sprejme priznanje

Amanda Stefanyk je sprejela štípendíjo od predsednika Slovenskega Doma

Plesna skupina nastopa

Kristina Krizan je sprejela štípendíjo Slovenskega Doma

Od nekde lepé so Ljubljanke slovele,
al lepši od Urške bilo ni nobene,
nobene očem bilo bolj zaželeno
ob času nje cvetja dekleta ne žene. —
"Ko nárbolj iz zvezd je danica svetla,
narlepši iz deklic je Urška bila.

Mnogtère device, mnogtère zenice
oko je na skrivnem solzé preliválo,
ker Urški srcé se je ljubega vdalo;
al ljubih bilo je nji vedno premalo.
Kar slišála moških okrog je slovét',
skušála jih v mreže razpete je ujet'.

Je znála obljúbit', je znála odreči,
in biti prijudna, in biti prevzetna;
mladenče unémat', bit' staršim prijetna;
modrij in zvijač je bila vseh umetna;
mošake je dolgo vodila za nos,
ga stakne nazadnje, ki bil ji je kos.

Na Starem so trgu pod lipo zeleno
trobente in gosli, in cimbalé pele,
plesále lepote 'z Ljubljane so cele
v nedeljo popoldan z mladenči vesele;
bila je krajica njih Urška brhka,
plesáti ni dolgo nje volja bila.

Jih dókaj jo prosí, al vsakmu odreče,
prešerna se brani in ples odlačuje,
si vedno izgovore nove zmišljuje,
že sonce zahaja, se mrak približuje;
že sedem odbila je ura in čez,
ko jela ravnát' se je Urška na ples.

Al, ker se ozíra, plesavca sí zbira,
zagleda pri mizi rumení junaka;
enac'ga pod soncam mu ni korenjaka,
želi si plesáti z njim deklica vsaka —
omrežit' ga Urška lepa želi,
zaljubljeno v njega obrača oči.

To videt', mladenič se Urški približá:
"Al hótla bi z mano plesáti?" ji pravi,
"kjer Donava bistri pridruži se Savi,
od tvoje lepote zaslišal sem davi,
že, Urška zala! pred tabo sem zdaj,
že, Urška zala! pripravljen na raj!"

Ko je v mestu veselica,
nasmejána so vsa lica.
Godba menja se nenehno:
polka, rokenrol in tehno.
Vse se plete, vse se zvija,
vse bolj raste esfortija,
moški, ženske, stari mladi,
vsi se imajo strašno radi.

V celem mestu eno samo
bitje zgléda kot bolano.
To je Urška lepótica,
ki prav kislega je lica.
Bolj, ko gleda te ljudi,
bolj je jasno, da ga ni
tipa, ki bi bil dost lep,
da bi šla se z njim vtret.

In ko se opolnoči
vse še kar brez nje vrti,
grabit jo začne obup,
kar zasliši čuden hrup
vse glasneje in vse bliže,
da prepíje mibe víže,
ko iz temnega obzorja
vstane blede luč motorja.

Luč počasi, kot da išče,
tava tja, kjer je plesišče,
spremlja pa jo takšen zvok,
da vse pade godcem z rok,
saj rotni in ropota,
kot iz drugega sveta,
dokler končno ne ustavi
se ob Urškini postavi.

Urško, ko ob njej parkira,
kar potrese od nemira.
Hrup pa utihne, luč se utrne
in iz silhuete črne
vstane tip, visok, koščén,
lep kot kakšen maneken.
Ko pa še čelado sname,
zdi se, da je iz rekláme.

Urška srepo bulji vanj,
kot bi bil pred njo ekran,
tip pa reče: »živio mala,
A bi malo zaplesala?«
In, ker godba kar molči,
tipček jezno zakriči:
»Kva je, bend, a bo že kej?!
Eno hitro zaigrej!»

To reče in se ji globoko prikloni,
sladko mu nasmeja se Urška zala:
"Nobene stopinjice še nisem plesala,
de čakala tebe sem, res je, ni šala —
zatorej le hitro mi roko podaj,
lej, sonce zahaja, jenjuje že raj!" —

Podal ji mladenič prelepi je roko,
in urno ta dva sta po pōdu zletela,
ko de bi lahke peretnice imela,
bila bi brez trupla okrog se vrtela,
ne vidi se, kdaj de pod noga udar',
plesala sta, ko bi ju nosil vihar.

To videti, drugi so vsi ostrmeli,
od čudeža godcam rokē so zastale;
ker niso trobente glasova več dale,
mladenca nogē so trdō zaceptale;
"Ne maram," zavpije, "za gosli, za bas,
strun drugih, ko plešem, zapoje naj glas!"

So brž pridrvili se črni oblaki,
zasiši na nebu se strašno gromenje,
zasiši vetrov se sovražno vršenje,
zasiši potokov derečih šumenje,
pričjóčim po koncu so vstali lasje —
oh, Urška zala, zdaj tebi gorje!

"Ne boj se, ti Urška! le hitro mi stōpi,
ne boj se," ji reče, "ne boj se gromenja,
ne boj se potokov ti mojih šumenja,
ne boj se vetrov mi prijaznih vršenja;
le ūrno, le ūrno obrni petē,
le ūrno, le ūrno, ker pozno je že!"

"Ah, majhno postojva, preljubi plesavec!
de jaz se oddahnem, de noga počije."
"Ni blizo, ni blizo do beše Turčije,
kjer v Donavo Sava se bistra izlije;
valovi šumeči te, Urška! želē,
le ūrno, le ūrno obrni petē!" —

To reče, hitreje sta se zasukala,
in dalje in dalje od pōda spustila,
na bregu ljubljance se trikrat zavila,
plesaje v valove šumeče planila.
Vrtinec so vidli čolnarji dereč;
al Urške videl nobeden ni več.

«Končno mene vreden tip,
dahne Urška in ūez hip
vsa v ljubezni zagori,
da ji plamen iz oči
ŕvigne s tako energijo,
da prisotni onemijo,
češ kako je to mogoče
da ni tipu v ksitit nič vroče?!

Bend pa kakor nor zašpila,
da so v ognju vsa glasbila,
Saksofoni zažarijo,
iskre od činel letijo
in dim se vije iz kitar,
da se zdi, da je požar,
ko se lepi par teles
zapodi v divji ples.

Urška se v ekstazi meče,
da si skoraj zlomi pleče,
tip pa tudi ni od muh,
krepek je, čeprav je suh,
in obvlada rokenrol,
Urško dol gor naokoli
suče, Bog ga nima rad,
kot najboljši akrobat.

In ker ve, da tip je pravi,
Urška nikdar se ne ustavi,
vse dokler ne pride ura,
ko je kon'no konec žura.
Tákrat reče Urška zala:
«Strašno dobro sva plesala,
skoraj več ne čutim nog,
daj zapelji me en krog.»

Tipček najprej hladno pljune
velik kos žvečilne gume
ter zakubla, stisne plin,
Urška, ki sedi za njim,
pa ljubeče se oklene
hladne, črne in koščene
soplesalčeve postave
in že planeta v daljave.

Že popoldne se razve,
da, kjer most čez Savo gre,
neurejene so bankine,
in asfaltni izbokline
ter pretirana hitrost
bili so vzrok, da je zgrešil most.
Zvlekli su motor iz reke,
a od njiju niti obleke.

Holiday Gardens

Rudy Župančič, President of Holiday Gardens

On Saturday, November 13, 2004 Holiday Gardens Slovenian Country Club held its annual Fall / Jesenski banquet. The event was well attended as the hall was filled to capacity with members and their friends. A bus load of Slovenians from the "Bled" in Beamsville also attended and were warmly welcomed.

The evening began with a wonderful singing performance by the "Bled men's choir" which concluded with a standing ovation from all who attended.

Our head cook, Mrs. Barbara Ostronic and her kitchen staff spend most of the day preparing a delicious full course meal, which was served by our Slovenian youth. I know no one went away hungry.

Celotni program večera je brezhibno povezoval Rudy Župančič. Takoj v začetku nas je presenetil deset-članski moški pevski zbor »Bled« iz Beamsvilla z osmimi pesmi: »Vinska«, »O kresu«, »Od kod si potnik ti doma«, »Sijaj mi sončece«, »Triglav«, »Urška«, »Završki fantje«, in »Ko b' sodov ne b'lo«, kar je vse prisotne spravilo v praznovalni duh Martinovanja. Zato so tudi dobili zasluženo stoječo ovacijo. Imel sem priložnost za kratek intervju, v katerem sem zvedel, da imajo v zboru, ki ga vodi Edi Kodarin izkušene pevce. Janez Hočeva prepeva že štiri dekade pri raznih pevskih zborih. Pevski zbor »Bled« ma redne tedenske

The hall was than filled with good Slovenian dancing music provided by "Alpski Glas". The dance floor quickly filled up and never went empty the rest of the evening.

Our bartender, Tone Janežič was very busy keeping the spirits flowing. Those who tried our imported Slovenian Laško pivo truly enjoyed the taste. Na zdravje!

In the end, everyone had a good time.

A special thank you goes to our Slovenian friends from "Bled" for coming out and visiting us. Also to the Bled men's choir for entertaining us with their singing performance and to everyone else who organized and made the banquet a huge success.

vaje, na katere redno prihajajo vsi pevci, čeprav živijo od St. Catharines-a do Hamilton-a. Na vprašanje, kje je študiral glasbo, je Edi odgovoril, da so vsi člani zbora, kot on sam, samouki, kar je skoraj težko verjeti... LVS

Od leve so na sliki: Tone Cesar in Janez Hočeva (1. tenor), Ivan Krušič in Jože Spiler (2. tenor), Anton Pušnik, Alojz Lesica in Frank Vrhovšek (2. bas), Pavel Žugič, Jože Gimpelj ter pevovodja Edi Kodarin (1. bas) (Foto: Tone Černivec)

Izseljenčeva božična pesem

Ljubka Šorli

Nocoj, nocoj,
ko tiha polnoč
največjo skrivnost oznani,
moj duh,
utrujen od težkih hoi,
poroma
do doma
čez svet prostrani
po mir in pomoč.

In kakor nekoč
bo pota v poljani
sneg pokrila,
vse misli uspaval,
jih v sanje zavil.

Pod streho domačo
pa vanj po kadilu
pričaral bo košček nebes.

Oh, res!
In takrat
ob jaslicah v kotu
bo duh moj bogat.

Božična pesem

Ljubka Šorli

Ko nad zemljo bo noč nocoj
tiho se razgrnila,
ko bo na nebu kakor kres
zvezda se zasvetila,
pojdejo duše naše od tod,
pojdejo daleč na božjo pot...
Stokrat ponižane,
stokrat razžaljane,
v mrzlih viharjih
stokrat razgaljene
pot bodo našle tja v Betlehem
k jaslicam svetim—
v božji objem.

Kaj, če od dolge poti bodo strtel
Saj so jim duri hlevca odprte...
Angeli bodo vanj jih peljali
in jim Detece pokazali.
V jaslih na slami jih pričakuje,
da jih z zakladom svoje ljubezni
obsuje.

Slovenski strop

Oton Župančič

Slovenski strop izhaja iz kota,
od jasic, od Betlehema,
od rojstva božjega,
od božiča.

Jaslice v kotu nad mizo,
mah in pastirčki, hlev in sveta družina in
Betlehem,
na črnem stropu bele zvezde,
od zvezd zlati orehi,
in od največje zvezde, od najumetnejše
izrezljane
(otroci so se igrali, zato je tako umetna)
Sveti Duh.

Odhajali so sveti trije Kralji
za zvezdo repatico,
in jasic ni več,
ali nad mizo je ostalo nebo
z zvezdami, orehi,
s svetim Duhom,
in družina se zbira pod njim
leto in dan.

Da je meni izslikati slovensko sobo,
da mi je razdeliti slovenski strop
po umetnosti in po narodni volji;
naši sobi središče je kot,
naš strop izvira iz kota,
naše leto iz božiča,
naša družina iz svete družine,
naša misel iz svetega Duha -
tako je hotel naš narod.

NOVICE IZ ARGENTINE

Povzeto po Radiu Ognjišče – Oddaja za Slovence po svetu in domovini

Tokrat so nam iz tednika Svobodna Slovenija posebej poročali o obisku nadškofa Urana, ki se bo do 29. tega meseca mudil pri rojaki v daljni Argentini. Takole pišejo:

Že od začetka leta smo vedeli, da nas v mesecu novembru obišče škof Alojz Uran, ki je pri škofovski konferenci zadolžen za Slovence po svetu. Dolgo časa smo se pripravljali na ta dogodek in sestavljali posamezne točke programa. Pa nas je presenetila novica, da je bil prevzvišeni imenovan za ljubljanskega nadškofa in metropolita. Kaj pa sedaj? Ali ga morda ne bo?

Kaj še. Nadškof je držal dano besedo, sicer nekoliko skrajšal čas svojega obiskovanja in v sredo, 10. novembra, pristal na buenosaireškem letališču. Sprejela ga je lepa skupina rojakov, z delegatom dr. Juretom Rodetom in predsednikom krovnega društva Lojzeto Rezljem na čelu. Mladi par v narodnih nošah pa mu je izročil slovenski šopek.

Le bežno je nadškof obiskal Slovensko hišo v Buenos Airesu in se čez nekaj ur že podal na domače letališče, odkoder je poletel v Bariloče, pod južnimi Andi, kjer živi skupina rojakov. Bariloče so gorsko mesto ob ogromnem jezeru Nahuel Uapi, tisoč 700 kilometrov oddaljene iz Buenos Airesa. Do sobote 13-ega je nadškof intenzivno obiskoval rojake, birmal otroke, se srečal s skupinami in posamezniki in potrjeval v veri bariloško slovensko skupnost.

V soboto se je vrnil v Buenos Aires, a se niti ni mogel dobro odpočiti, saj že je odletel na zahod, v Mendoza, kjer je tudi močna skupina Slovencev. V nedeljo 14-ega je imel sveto birmo ob množični prisotnosti mendoških rojakov. V mestu in okolišu je ostal do srede 17-ega. Izredni so bili ti dnevi za Slovence pod andsko kordiljero. Nadškof Uran je res ljubeč pastir, z očetovskim pristopom do vsakega rojaka in do vseh težav posameznikov in skupnosti.

V sredo 17-ega se je vrnil v Buenos Aires. Še isti večer je bilo prvo srečanje z rojaki v Slovenski hiši. Najprej je bila sveta maša v cerkvi Marije Pomagaj, nato pa sprejem v dvorani, kjer je pastirja pozdravil delegat dušnih pastirjev dr. Jure Rode, nadškof Uran pa se je zahvalil in prisotnim izrekel vzpodbudne besede. Sledil je razgovor ob prigrizku.

Obisku Slovencev v Buenos Airesu so poseben pečat dajale posebnosti argentinskega prestolnega mesta. To je ogromno mravljišče, kjer tri milijonsko mesto obdajajo predmestja z dodatnih deset milijonov prebivalcev. Slovenska hiša je v mestu samem, v predmestju pa se od juga do severa v polkrogu zvrsti šest krajevnih domov, središča posameznih skupnosti. Vse te je nadškof posamezno obiskal.

V četrtek 18-ega je imel opoldan srečanje z dušnimi pastirji in duhovniki, ki delujejo med rojaki ali pa po argentinskih župnijah. Najprej so somaševali, nato pa imeli skupno kosilo in za tem razgovor o pastoralnih problemih. Isti dan zvečer pa je pohitel v najmanjšo in najbolj severno skupnost: Slovenski dom v Karapačaju, kjer najbolj strnjeno prebivajo štajerski rojaki. Tam, kakor potem po ostalih domovih, je bila pogostitev, nato pa prost razgovor med nadškofo in rojaki.

V petek 19-ega zvečer je imel srečanje z birmanci, njihovimi starši in botri. Velika dvorana Slovenske hiše v Buenos Airesu je bila napolnjena, ko je škof govoril zbranim ter spraševal otroke o verskih resnicah, zbranih v katekizmu. Zatem pa se je ob 21. uri sestal z Medorganizacijskim svetom, ki ga tvorijo predsedniki in delegati vseh domov in glavnih ustanov Slovencev v Argentini.

V soboto 20-ega opoldne je imel poseben pogovor na slovenski radijski oddaji Okence v Slovenijo, zvečer pa je pohitel v Slovenski dom San Martin, drugo izmed skupnosti na severnem delu predmestja. Danes pa je birma vseh otrok in

najstnikov iz buenosaireških skupnosti. Slovesnost bo ob štirih popoldne, osmih zvečer po slovenski uri, v salezijanski cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mehiji. O tem bomo bolj natanko poročali prihodnji teden.

Še pred nadškofovim obiskom pa je slovenska mladina v Buenos Airesu imela svoj skupni dan. Bil je že 52-ti po vrsti, to pot pod geslom "Zgradili so prihodnost". Bog jim je podelil prekrasen sončen dan. Nekateri so se zbrali že zelo zgodaj zjutraj, da bi pričeli s predvidevanimi tekmovanji. Te so malo prekinili sredi jutra, da so izvršili obred dviganja zastav, medtem ko so zapeli slovensko in argentinsko himno. Sledila je maša katero je daroval pater Alojzij Kukovica, skupaj s Francijem Cukjatijem. Po končanem obredu so se tekmovanja nadaljevala.

Proti večeru se je pričel kulturni program, katerega so režirali mladi sami. Letošnja ideja mladih je bila, da bi z odrskim nastopom izrazili hvaležnost svojim prednikom, ki so v težkih razmerah vseljevanja poleg svojih družinskih domov zgradili tudi skupne domove. Scenografija je prikazovala buenosaireško pristanišče ter hotel za priseljence, v katerega so bili sprejeti njihovi stari starši, ko so prišli v Argentino. Tam se je tudi začelo razvijati življenje, ki so ga mladi na odru ponazorili. Anekdote so se vrstile druga za drugo in prikazale začetne težave priseljenih Slovencev. Ni manjkalo jezikovnih nesporazumov, ne medsebojne ljubezni, ko so si drug drugemu

pomagali. Kmalu se je z vso močjo pojavila želja, da bi otroke vzgajali v maternem jeziku in da bi obstajala možnost družitve z drugimi priseljenimi rojaki. Trudoma in počasi so premagali težave.

Na odru smo lahko tudi sledili, kako so počasi pričeli načrtovati slovensko skupnost in kako so ta načrt, ne brez težav, uresničevali. Ustvarili so majhen košček Slovenije v Argentini. Gradili so jo, nadaljevati pa morajo sedaj mladi, zvesti Domovini in Bogu. Samo tisti, ki so celoten program pripravili vedo, koliko truda je bilo vložnega, da so prizor tako lepo izvedli. Priprava odra in scene, posnemanje zvoka in besedila, res izredno delo za mlade moči, ki so dokazale, kaj lahko spravijo skupaj. Med nastopom so zaplesali tudi dva argentinska folklorna plesa.

Druga skupina mladih iz vseh domov pa je zaplesala lep slovenski ples. Celoten prizor, zamisel in izvedba, sta naleteli na splošno odobravanje. Celo kako solzo smo zasledili v očeh starejših, mladina pa je tudi z zanimanjem sledila dogajanju na odru in marsikdo se je prvič zavedel, kako težko je bilo življenje prednika "vseljenca". Ob koncu kulturnega programa, ki je bil po mnenju mnogih eden najboljših v zadnjih letih, so sledile zahvale vsem, ki so na kateri koli način sodelovali s pripravo. Potem pa so se razdelile nagrade zmagovalcem v nogometu in odbojki tega dne, in še celoletne pokale. Za celotno izvedbo tega dne moramo organizatorjem iz srca čestitati. Tako mladina stopa po poti svojih prednikov.

Deseta obletnica Radia Ognjišče

Povzeto po STA, 28. november 2004

Radio Ognjišče praznuje deset let svojega delovanja. Praznovanje se je začelo s slovesno mašo v stolnici svetega Nikolaja v Ljubljani, ki jo bo daroval upokojeni beograjski nadškof Franc Perko skupaj z direktorjem radia Francem Boletom in odgovornim urednikom Francijem Trstenjakom. Praznovanje se je nadaljevalo s koncertom v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma, kjer bo nastopilo 22 različnih slovenskih glasbenikov iz sveta zabavne in narodno-zabavne glasbe, so sporočili s tiskovnega urada Slovenske škofovske konference.

Radio s pomočjo enajstih oddajnikov pokriva skoraj 80 odstotkov slovenskega ozemlja, maja letos pa je začel oddajati tudi prek satelita. Tako je slišen kjerkoli v Evropi, Severni Afriki in na Bližnjem vzhodu. S pomočjo interneta je slišen kjerkoli po svetu. Je prva radijska postaja v slovenskem prostoru, ki je leta 1997 začela oddajati 24 ur dnevno prek svetovnega spleta.

V Sloveniji je po raziskavi o poslušnosti radia tretja najbolj pogosto poslušana radijska postaja z 200 do 300 tisoč poslušalci.

Planica Fun-Ed Camp 2004

Irene Skrt-Bric

Did We Survive?

Survival was the theme of this year's Planica Fun-Ed Camp. And did we survive, you may ask? Well, we had tried a few different things this year. The older campers moved to a new level this year. In the middle of July, Rick Stuivenberg and I took the following group of budding leaders to Silent Lake Provincial Park for a weekend of leadership training. It was an experience!

Later in July, these leaders joined the junior crew at Planica Fun-Ed Camp. The whole group was divided into animal clans, each lead by the new leaders. The groups continued the goal of the Necklace of Hope that was started two years ago. This Necklace of Hope stands for positive actions that help improve community or environment. Each group came up with projects that they worked on throughout the week. You had been very helpful in supporting our campers' efforts. Thanks go to all. During the week, we ventured north to Algonquin Park's Visitor Centre. But our most exciting survival skills came during our Survival Game at the trap range. Everyone was assigned a role (e.g. spruce tree "producer",

or gopher "herbivore", or eagle "carnivore"). Then, in groups, we sent the children into a designated bush to survive by acquiring food and water tokens—and to not get eaten by the higher trophic level organism. Throughout the drizzling rain, the parents dutifully staked the periphery to catch any of our little chipmunks from escaping into the forest at large. Needless to say, with Mother Nature's helpers—we all survived to hike back to the hall for our snacks.

The weekend culminated in our own Planica Fun-Ed Olympics where any children (including those that were not present during the week) played our unique rubber chicken, relay, rolling events. There was

much excitement as the enthusiastic adult fans cheered the efforts of our Mini-Olympians on!

The official end came with our ever-exciting raffle. Again Planica Fun-Ed'ers thank you all for your generosity and for your continued support. Without your goodness, many of the activities that we run could not take place.

I would like to end by saying that I have thoroughly enjoyed the last 12 years of running Planica Fun-Ed Camp. This year, however, marks the final year in which I will run the camp. I trust that the spirit of why the camp exists will continue as Marta Stuivenberg and Brenda Dolenc step into the role of Mother Nature's helpers. I, of course, will not disappear, but will participate as Ms. Irene-the Science Bean persona to bring the children a taste of science. I thank you again for all the support you have shown in the past and I truly hope that your spirit continues to help empower the youth to truly make this world a better place.

*Nature is the one place where miracles not only happen, but happen all the time.
(Thomas Wolfe 1900-1938)*

Slovenia Parishes Credit Union's 48th Annual Meeting

Veronika Zunič

For the uninitiated, Slovenia Parishes (Toronto) Credit Union's 48th annual meeting was an informative gathering of its members. This *family* network has brought our Credit Union to where it stands today: a financial home that serves the Slovenian community. With the cohesive help of the Board of Directors, Audit Committee and Staff, this financial institution holds an annual meeting after each fiscal year to present the results and explain the performance of the past year.

With 242 members in attendance on Sunday, November 21st 2004, Slovenia Parishes Credit Union provided its members with all the information collected during the past fiscal year. With great acuity, the President of the Board of Directors, Stan Žoldoš, opened the forum outlining the elements of stability, responsibility, delivery, community and loyalty inherent in the Credit Union.

"Our performance continues to show a stability of operation and cost control while maintaining our competitive edge . . . The loyalty of our members, whose continuing patronage is both appreciated and the foundation of our success, is a hallmark of all our past, present and future accomplishments as a financial co-operative. We look forward to serving you for many years to come".

The Board of Directors and management are responsible for the integrity, fairness and presentation and consistency of financial information, including the financial statements, and other information contained in the Annual Report that was distributed at the annual meeting. The financial

statements and accompanying notes, prepared in accordance with Canadian generally accepted accounting principles, are considered by the Board and management to be fairly presented and accordingly, they have been approved for issuance to the members. In preparing the financial statements, management has exercised judgment in the selection of significant accounting policies and the determination of reasonable estimates that are reflected therein.

"Our assets increased by \$3 million to meet our target of \$69.2 million", states Žoldoš, "and this was primarily the result of increased members' deposits. Our net income of \$366,000 for the year strengthened our reserves. We approved and issued over \$9 million in loans to members and we accepted 94 new membership accounts. Together with both our internal and external auditors we keep a vigilance on internal controls".

This vigilance on internal controls is carried out by the Credit Union's management; the Deposit Insurance Corporation of Ontario who conducts a periodic examination and inquiry into the affairs

Board of Directors of Slovenia Parishes Credit Union

of the Credit Union; the independent external auditors – Grant Thornton – who are appointed by the members of the Credit Union to conduct examination of the financial statements; and the Audit Committee which is comprised of individuals who are members — neither directors nor employees of the credit union – and are responsible for reviewing these financial statements and the work of the independent auditors, as well as verifying the Credit Union's internal control structure.

The meeting flowed smoothly through each agenda item and was visually illustrated on the overhead screen. It began with the Registration of Members, the Opening Prayers wherein we remembered our deceased members of the past year, Approval of Agenda, Election of three scrutineers followed by Minutes of the last annual meeting. From there came the new material that the members listened to attentively: reports for the past fiscal year given by Stan Žoldoš (President of the Board of Directors), Peter Markeš (General

Presentation at the retirement of Peter Klopčič

Manager), John Šparovec (Loan Officer), Josephine Laszutko (Audit Committee) and a representative of Grant Thornton (external auditor). All five reporting channels shed strong light on the stability of the Credit Union. Following the speeches, Board president Stan Žoldoš thanked retiring director Peter Klopčič for his 40 years of dedicated service and presented him with a gift and plaque in appreciation. Also not renewing his term after 12 years of faithful board service was Joe Horvat who accepted the credit union's offer of employment as its information technology and marketing manager.

With three expired terms on the Board of Directors, four candidates were nominated to fill

the positions. Members voted for whom they thought would be beneficial for Slovenia Parishes Credit Union. Someone knowledgeable in accounting, marketing, technology; someone involved with the community; someone with an open mind and eager to strive for improvement. Paul Dolenc and Elizabeth Kolenko were newly elected to the board and Stan Žoldoš was re-elected for another 3-year term. On the audit committee, Josie Laszutko was also returned for another term. Congratulations to all! With open arms, Slovenia Parishes Credit Union welcomes you onto its leadership team.

In its concluding portion, the meeting held an open forum for members to voice their thoughts and opinions, called out door prizes and provided a buffet with refreshments, Slovenian style. Another successful meeting for another prosperous year for Slovenia Parishes Credit Union. For the curious, the next annual meeting will

Recognition of Joe Horvat's service on the board.

take place on Sunday, November 27th, 2005 at Browns Line. So for those who haven't been to one yet, next year is your chance to have your voice heard and to be informed of the status of this financial institution. Clearly, Slovenia Parishes Credit Union's mission is to be a financial co-operative that provides a wide range of financial services and advice, which improves the economic and social environment of its members within the Slovenia community in Ontario. Friendly. Progressive. Quality Service. In all honesty, it definitely has remained true to its mission that originated in 1957.

Let's continue the good work!

Remembering a Place: A Healthy Exercise in Nostalgia

Richard Vukšinič

Someone prompted me with a simple question the other day. "Rich, of all the places you've been and seen in your travels, what place has affected you the most?" Like an efficient computer I sorted through a long and sometimes blurry list in my mind. I worked chronologically backward, quickly scanning countless memories that had had an impact on me until my mind stopped at one specific place, simply because my heart told it to. Božakovo, Bela Krajina, Slovenija. Božakovo is the village where my father was born. It is the place where I spent my summers, where I experienced my own Huckleberry Finn adventures, where I felt most like a little boy immersed in the joys of youth. My insides tingled at the mere thought of this place and, before I knew it, I was adrift in thought, my memories flowing through me as warm and clean as the Kolpa River, a reflective stream of consciousness...

... **Božakovo** ...

... its smells: the tractor diesel and its idling, rattling, red-hooded engine. Its big, knobby tires caked with mud and that constant fear of someone, namely myself, driving it accidentally off the cliff at our property's edge, down the slope to the Kolpa River snaking below. The smell of the barn, the rich, soothing, nostril clearing smell of cow farts and pig manure! The smell of Teta Pepca's fresh, warm loaves of bread, the mini sized one baked especially for me to slap honey on. Oh, the sweet smell of honey and smoked bacon hanging in the cold room. The smell of *vino*, the moist barrels and the calming scent of the stale wine that dripped and dropped into the steel tray after Slavko filled another drink for himself in a smeared and dirty glass. The smell of the wine itself: earthy, sweet, dry, heavenly! And the deep-fried, hunger-teasing scent of Jožica and Pepca's chicken! The arid, dusty smell of *stama*, that itchy, hot smell of drying grass, so similar to the smell of wheat grain drying on the floor of the *stara bajta*, the old house. "Keep the chickens out!" someone would holler. The aged smell of

the house in which my father was born! Musty, full of history, thick with my father's essence. The *Stara Bajta*. It captured my imagination like no other place. It's worn, bone yellow-white walls, the creak of the wooden floors. How I wish they never tore it down. Right outside the front of the house the old, discarded tiller sat rusting, where the young Partizan took an Italian bullet to the stomach and cried "O joj, mama moja! O joj, joj, joj..." so many years ago, right in front of the porch that led to the stinky out house. Under that porch I hid with a cigarette in my mouth. 57 brand. *Sedem in pet-deset*. The green complexion and nauseous sensations that arose when I smoked those cigarettes for the first and last time. The only one who saw me was Tarzan, the German shepherd, a most vicious dog that struck fear into my heart with his sharp toothed, saliva-spraying barks and gnarls. A sense of danger and adventure trying to get past him to visit the pigs in their sty, where they ate egg shells, sippy bread and a whole lot of nasty, murky slop! Gallons of it devoured in a minute. Their manure made for great fish bait when Ati and I would head down to the *kotec*, a fish pen of sorts, to *nasipat*, to toss the scented grain into the water. Wow! How those fish followed the smell of pig manure and found the riverbed full of grain to eat at the base of the rapids. What a feast. We tricked them, we did, and we trapped them good. Stealthily, without flashlights, hours after baiting it, we'd approach that *kotec*, keeping low, not to startle the fish in their feeding frenzy. Ati would jump in first, in his white trunks with blue stripes and a crappy pair of running shoes. With surprising agility he'd be on that door in a flash, with his *mreža* at the ready. On cue I'd jump right into the *kotec*, water up to my knees – ooh that first uncomfortable, chilly shock when the splash would wet me. I didn't enjoy those goose pimply, cold awakenings at 10 pm, or midnight, or 2 am. But, when you began to feel those fish bumping in panic against your shins

the rush of excitement took all chills away. Ati's frantic, inspired "Še, še, še" – keep moving – "O, kok so velike!" There was such excitement in his voice when there were big ones swimming about. His face always with one eye shut, because of the splashing tails of panicked fish thrashing at the gate, now blocked by a man and his net. The bigger ones jumped up and over the stone wall, over Ati's shoulder and past his ear! The thrill it gave us! We caught over 30 fish on some occasions! We fried them up good, deep in oil. So tasty were Slavko's *pomme frites* in that yard high above the river! Walking there, barefoot, out back of the house, on the tiny sharp gravel, deftly avoiding, well sometimes avoiding, chicken-dropping mines. Karmen and I arguing over Stric Jože's attention. Mala Karmica. The scalp, the sweaty smell of Stric Jože's bald head: cigarettes, sweat, hay dust, all of it stuck to that moist hollow where his boney collar bones converged just below his neck. Him, sitting on a wooden bench in the sacristy during mass. He'd never sit up front in the pews with the women. In the city of Metlika, on Sunday mornings, is when he liked to share a drink with buddies. I sat with him once, at the bar, with Mass ongoing across the street. Teta Pepca was not impressed. A strong woman full of life, full of love, full of vinegar. Her embrace! Those kisses to each cheek that rattled my skull. "Copate!" "Da ne boš lačen Riki! Jej, da ne boš lačen!" Always worried about me having cold feet and an empty stomach. Karmi's little barn kittens. The excitement of watching a cow give birth. Soccer in the street just in front of the house at Božakovo 4. Sitting on the cement retaining wall, staring up at the stars with Erika and Marjanca. Stric Jože's overly expressed desire for me to marry one of them and work on the farm, forever. My idea of building a *trgovino*, from which to sell cigarettes and *sladoled*, where they now stack wood. My very first beer. Eating lunches of cheese, bread and cold cuts while we heard bombs bursting across the river, *nad Hrvaškem*. I recall the neat thrill of swimming across the Kolpa to another country, sitting on the bank of a river in a war

torn land. The Croatian side of the river was nicer for lounging and swimming, but our side had the Tarzan rope swing. Swinging and swinging until it felt like my shoulders would rip apart. Those thick, yucky weeds that grew on our side, below the white water of the *slap*. The mud, the bugs, the relentless *kopriva* attacks, the hot, snail infested steep walk back up to the house. The only path to the river began at Božakovo 4. The entire village used that path to make their way down to the water. It was a communal effort in clearing the trail every year. Those darn thorns! There was the fox that sometimes got hold of a wandering chicken or two. Stumbling across a patch of scattered feathers and blood. I found an entire chicken on the trail without a head to be seen. I grabbed the slingshot and a pocket full of stones and headed out to hunt that fox in the mid-afternoon sun. A wagon full of gypsies pulled by two fine horses – Karmi and I scared to death that they were coming for us as we peeked out the window of the *stara bajta*. We dashed to the house where Mala Marjanca was alone and she took care of us, spreading that white egg-in-a-tube stuff on fresh bread for us when the doorbell rang. Was it the gypsies coming for us? We ducked low and didn't make a sound. We closed our eyes and held our breath...

I opened my eyes again and found that the memories had come and gone across my mind in silence. I had a deep desire to share what I could with my inquisitive friend, but all I could do at that moment was smile at my fortune. The way we all do when we have been given something that is ours, something priceless and meaningful to share. And so in closing, I say that though this article may seem strange, my need to share these memories speak of the depths that they reach in me, but also, I am sure, they reflect what many of us recall when we think of those special places that have affected us in positive ways: fondness, warmth, love. Roots. Thanks for listening.

Božič...

Anne Urbančič

Can you smell all the tempting and delicious aromas wafting through the houses where Slovenian Canadian ladies are baking up a Christmas whirlwind? Imagine nutmeg, vanilla, baking apples, walnuts. Don't think of the calories, don't think of the diets; just think of those wonderful cakes and cookies. And don't forget the potica!

Potica was first and foremost on our mind when the Canadian Slovenian Historical Society opened its archive at Dom Lipa on the occasion of the Dom Lipa Christmas Bazaar. Many heartfelt thanks to the volunteers at the Elderly Persons' Center who organized the event and allowed us to put up a display. So many members of the Slovenian community, from the youngest to the not so young stopped by to ask about us, to wish us success and to inquire about how to contribute documents or artifacts telling their own family history. But it would be a misrepresentation if I were to write that our display was the destination of most visitors.

Most Dom Lipa visitors headed to the Ornament and Bake Sale Room. Who could resist

the strudels and the cookies and the potice? Oh the delicious, delectable potice, all patiently baked with care and love by the ladies of the Canadian Slovenian community.

The Ladies of the Elderly Persons' Centre at Dom Lipa display their delicious baked goods at their annual Bazaar

The ladies should be warned, however. They have some competition in the potica-making arena. It has recently been brought to my attention, on excellent authority, that the very best Slovenian Canadian potica maker is not a lady from Slovenia at all but a Slovenian Canadian man.

Potica has been around as a delicious pastry of Slovenia for some 200 years. The word has no certain etymology but it seems to have derived from a corruption of *povitica*, meaning, rolled-up dough. There are as many recipes as there are bakers. I would wager that most of the best potica makers have been women. Until now.

Ed Lenarcic is the writer of a much complimented travel guide to Slovenia (you can read more about his work at (<http://www.interlog.com/~ed/>), He and his wife Barbara, who is not Slovenian, took early retirement to be

Anne Urbančič with Mrs. Dora Kavčič, one of the first contributors of documents and artifacts to the CSHS Archives at the CSHS display table

able to travel, a pastime they are both passionate about. They divide their time between Toronto and Florida, and it is from there that we exchanged a delightful and informative email interview.

Ed recalls that when he was a young boy growing up in the west end of Toronto, there always seemed to be a delicious potica or two around. He often watched his mother as she mixed, ground nuts and kneaded dough, but never helped her as she baked. On the other hand, he was always available and ready to eat potica. Ed admits that he and his brothers and sister never tired of it. He recalls that his mother, Francka, worked from memory without a recipe. He adds: "It's been said that every Slovenian housewife has her own unique recipe. Based on my experience when I traveled throughout Slovenia researching my guidebook, I think that's true. Every one I tasted seemed a little different. The most unusual one was made with tarragon. Pretty good, but I couldn't get over the green colour."

As an adult, Ed discovered how entertaining and satisfying cooking could be. He decided to bake potica just because it seemed like fun. He was also aware that no one else in his family knew how to make it, and felt that by doing it himself he would continue a family tradition. Ed worked from his mother's recipe, occasionally asking her advice and using the best ingredients he could buy. He was also lucky to find a large table where he patiently rolled out the dough. According to Ed, a large working surface is a must. Like his mother, he mixed, he ground and he kneaded. Then somewhat dubious and diffident, he baked. He was surprised and pleased by the appearance of his first potica, so delighted, in fact, that he decided to serve it at the celebration honouring his mother on her 80th birthday. This was the moment of truth: the family all tasted it; mama tasted it, guests tasted it. Everyone was more than enthusiastic and appreciative. Soon his potica had completely disappeared. Then came the compliments and the reputation, which was soon spread. Even mom was pleasantly surprised. She felt flattered and honoured that her tradition

would be carried on by someone in the family.

Ed considers himself an amateur potica maker. But he encourages everyone to try baking it. He has even provided some advice for other novices:

1. They say potica must be made with love. In practical terms, this means "time". Set aside the whole day. You'll need most of it, and you'll be too tired afterward to do anything else. Is it worth the trouble? Yes!!
2. Use pecans rather than the traditional walnuts. They seem to be more moist and have better flavour.
3. Don't overgrind the nuts into a paste. Pulse them to leave texture. This gives a much more interesting mouth feel.
4. Soak the raisins in rum. When rum or extract is added, it just gives a general mild flavour. It's much more interesting to bite into a raisin and have this surprising little squirt of flavour.
5. Ensure that there is an even balance between filling and pastry. Too little filling is cake. Too much is nut spread. Even amounts of each is potica.
6. Get help when it's time to roll the potica and put it in the baking pan. It's a lot easier with four hands than two.
7. Have faith. You'll be sure you screwed up, but the dough is very forgiving and things work out in the end.
8. Forget about diet potica. Cutting back on butter, sugar or any of the other tasty ingredients in order to save calories pretty much ruins the product. Eat good potica, less often. This shouldn't be too much of an imposition, considering that the effort required will keep you from making it too often anyway.

Ed learned another lesson from his potica making attempts. He gratefully says to all those Slovenian women who have been making potica for decades, simultaneously looking after small

Dorothy Lanarčič with Mrs. Dora Kavčič in front of the Archive Office at Dom Lipa

children, doing the laundry, preparing supper and watching a soap opera: "you have my greatest admiration."

Unfortunately for us, we cannot accept samples of potica for our archives. I suspect it would disappear within hours of its arrival. But potica recipes, written down, or as a video while you, your mother or your grandmother make potica, are a valid addition. Ed's fear that his family recipes might be lost in time is shared by Slovenian archivists all over the world, as I discovered during the Archivists' Course I took in Ljubljana last spring. As the wonderful baking smells tease your taste buds this Christmas, think about contributing your recipes, documents, or artifacts of Canadian Slovenian life to the Canadian Slovenian Historical Society. You do not have to be famous to be important to us.

From all of us at CSHS:

Vesele božične praznike in srečno novo leto!

Merry Christmas and Happy New Year!

ATTORNEYS AT LAW MILAN VAJDA & PARTNERS

Dalmatinova ulica 7 1001 Ljubljana p.p.1662 Slovenija

Phone: 011 386 1 431 4310 Fax: 011 386 1 433 3105

Milan Vajda
Odvetnik

E-mail: vajda@odvetnik-vajda.si

Demis Frank Majzelj
Partner & Consultant

E-mail: Demis.Majzelj@mg-devnet

Nudimo celovito pravno svetovanje in zastopanje pred sodišči, arbitražami in drugimi upravnimi organi v Republiki Sloveniji, za fizične in pravne osebe. Strankam svetujemo pri vodenju denacionalizacijskih postopkov in ekonomsko svetujemo pri tujih investicijah v Republiki Sloveniji. Kontakt je možen tudi v angleškem ali francoskem jeziku.

We offer full legal consultation and legal representation for legal and natural persons at the courts, for arbitrations and at other administrative organs in the Republic of Slovenia. We also consult about foreign investments in the Republic of Slovenia. All contacts can also be made in English or French.

Zahvala Društva Sava za odličen obisk

V imenu Slovenskega društva Sava iz Breslava se iskreno zahvaljujemo vsem članom in gostom za izreden obisk na našem lovskem banketu, ki je bil 13. novembra v društveni dvorani. Dvorana je bila polna in vzdušje enkratno. Plesna skupina Šuhplaters and Folk Dancers so nam še bolj oplešali večer z njihovim nastopom. Ansambel Romeros nam je igral pozno v noč.

Najlepša hvala delavnemu odboru in drugim članom, ki so nam pristopili na pomoč, posebno pa gospe Zinki Mirt za organizacijo večera, gospe Pavli Golob in njenim sodelavcem v kuhinji za izredno večerjo. Vsem lovcem še enkrat hvala za darovanje divjačine in za vaš obisk in se priporočamo v naslednjem letu. Članu in lovcu, Brankotu Mesojedcu pa iskreno čestitamo za uspešen lov in za oplenitev srne.

Predsednica društva - Marija Prilešnik

October 1, 2004 - The First Day of Bow Season

Frank Brence sr.

Finally, the first day of bow-hunting deer season arrived. I was on the tree stand just before sunrise. Light frost was on the ground. As the sun's rays reached the tops of the trees the frost quickly changed to shining droplets of water, giving the appearance of bright diamonds at the end of every leaf. Here and there you could see the intricate design of spiders' work against the backlight of the sun. As the sun grew stronger, wisps of steam rose from among the pine trees to the left of me. The promise of a beautiful day was unfolding.

I made myself comfortable on a newly repaired tree stand. It stood a very sturdy and safe 15 feet off of the ground. To the south of it lay a 10 acre field bordered by scotch pine trees on two sides, a hardwood grove on the west side and mixed bush on the north side. I soon became aware of the noise of the awakening world around me. To the north the sound of traffic increased with people rushing to their daily work. To the left, heavy machinery began working in the gravel pit. These are the sounds of everyday life, but they were somehow amplified as I strained to hear any deer sounds in the forest.

A movement in the shadow attracted my attention. What was it, I thought? It was too small to be a deer. It was a wolf hunting for his breakfast. I had seen coyotes before, but this was definitely not one of them. He was the size of a German Sheppard dog with a reddish tinge at the back of his ears, a very bushy tail and dark coloured coat. Walking slowly, listening and smelling the air in all directions, he was moving westward across the field. At one point I saw him pounce on something, then jump up and down keeping his front feet rigid and throwing the object into the air, again chasing it along the ground. I think he caught a field mouse or a mole, a small reward for his work.

As I watched this drama unfold I saw a deer, on the west side of the field, looking toward the wolf. Two more deer appeared behind the first one. They were grazing and moving slowly northward. If I had been in the other stand, which I built last year, they would have passed right beneath me. Another moving object trotted north to south just below where the deer were. Its distinct gait told me it was a coyote. All this happened within one and a half hours. The walky-talky crackled and my son Frank reported seeing 5 turkeys. At this point we agreed to leave our stands at 9:30am.

The afternoon hunt was another adventure. Frank returned home to take care of some things and so I was alone on this hunt. By 4:30 p.m. I was on the same stand that my son was on in the morning. The temperature had risen and become quite pleasant. The wind was gusting from the northwest and the noise from the leaves was very loud. It was difficult to pick up any sounds that would indicate the movement of deer in the neighbourhood. As I strained my ears to hear any such sounds, wild turkeys suddenly emerged from the forest. Slow and cautious, they

followed what appeared to be the lead hen. Twenty of them walked under my stand. This was

the first year we had see a lot of turkeys in the area. I have found many feathers during the summer months and tracked them across the sand, though I know very little about turkey hunting, their habits or their life cycle. I knew that they were not in season at this time, even though Thanksgiving was only ten days away.

One hour later, a distinct sound of breaking branches brought me to readiness. I know this sound, be ready, I thought to myself. Soon, a doe stepped into my view. It was a very easy shot as she stood broadside to me, looking at my pick-up truck parked further east and away from me. I released the arrow, but misjudged the distance and shot well over the deer. Startled, she jumped across the road and disappeared. I saw one more, at a greater distance, well out of

bowshot. Satisfied that I missed cleanly and the deer was not injured, I enjoyed the instant replays in my mind, over and over again. I was at the right place at the right time and that is important to me. I did everything right to see that deer, but did not finish, which is OK too – there will be other opportunities.

At sunset, my first day of bow season ended. On my way out from the farm, I saw two more deer and another on the road at the railway track. A total of one wolf, one coyote, 20 turkeys and 8 deer on the first day of the season are better than the average numbers of the last ten years. I will return to that place, only 45 minutes from my home, and enjoy the nature around me again and again.

Hunters from Planica

Letošnja jaga na belorepne jelene na Planici je bila zopet uspešna. Mladi so bili izvoljeni kot "hunt masters" in so vodili potek lova katerega se je udeležilo čez 40 lovcev. Kot rečeno, uspešen lov. Dobili so 21 srnjadi.

Na levi sliki vidite zadnjega jelena ko je padel v tej letošnji sezoni. Dva starejša lovca, dva mlajša in dva bodoča ko dosežeta predpisano starost.

Tudi pozna sezona 'Control Hunt' je bila uspešna za člane društva Planica in njih prijatelje. Takoj prvo jutro je padel kapitalni jelen.

Art Show

Paintings by Ted Kramolc, ACAD

Ted Kramolc, held his "one man" art show on November 26 to 28 in the Franklin Carmichael Art Center in Etobicoke, Ontario. On display were paintings in watercolour, pastel and oils representing his work from 1984 to 2003.

Ted was born in Slovenia and came to Canada in 1948 via Displaced Persons (DP) camps in Austria. He studied architecture in Ljubljana, Slovenia. Graduated from Ontario College of Art – Department of

Drawing and Painting in 1951. He is a member of the Canadian Society of Graphic Art and Association des Artistes Slovenes des Arts Plastiques.

His paintings may be found in many Art Galleries in Ontario, in many corporate collections and in private collections around the globe.

He has taught art at the Central Technical School, at McMichael Art Centre and at The Franklin Carmichael Art Centre.

